

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2014-2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kateřina Skálová

Koncept Hate Crime

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2014-2015

BACHELOR THESIS

Kateřina Skálová

Concept Hate Crime

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Doc. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Kateřina Skálová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu bakalářské práce Doc. Ing. Štefanu Danicsovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, cenné rady a věcné připomínky.

Anotace

Bakalářská práce se věnuje problematice hate crime, přičemž vymezuje základní pojmy a analyzuje přístupy v evropských zemích k této problematice. Práce vychází zejména z odborné anglosaské literatury, kde se s konceptem hate crimes pracuje již od 70. let dvacátého století. V evropském a našem prostředí je především rozšířen koncept trestných činů s extremistickým podtextem. Autorka tyto koncepty komparuje s tím, že upozorňuje na jejich úskalí, ale i silné stránky.

Klíčová slova

Antisemitismus, bias violence, hate speech, hate violence, nenávisť, ODIHR, předsudek, rasismus, trestný čin z nenávisťi, xenofobie.

Annotation

Bachelor thesis is focused on creating a complex image of the hate crime issue, definition of basic terms and comparison of different approaches in various countries. The thesis is based mostly on expert Anglo-Saxon literature, where the hate crime concept has been well discussed since the 1970s. The European environment primarily works with the concept of crimes of extremist nature. The author compares these concepts and draws attention to their difficulties as well as their strengths.

Keywords

Anti-Semitism, bias violence, crime, hate speech, hate violence, hatred, ODIHR, prejudice, racism, xenophobia.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA POJMU HATE CRIME	11
1.1 Vysvětlení základních pojmů.....	11
1.2 Počátky hate crime ve Spojených státech Amerických.....	13
2 ÚŘAD PRO DEMOKRATICKÉ INSTITUCE A LIDSKÁ PRÁVA A PROBLEMATIKA HATE CRIME	16
2.1 Základní aktivity ODIHR.....	16
2.2 Vzdělávací aktivity ODIHR	19
3 NEVLÁDNÍ ORGANIZACE A PROBLEMATIKA HATE CRIME	21
3.1 Nevládní organizace v ČR	21
3.2 Nevládní organizace a ODIHR	24
4 POJETÍ KONCEPTU HATECRIME V NĚKTERÝCH ZEMÍCH.....	26
4.1 Spolková republika Německo.....	26
4.2 Velká Británie.....	27
4.3 Česká republika	28
5 PACHATELÉ TRESTNÝCH ČINŮ Z NENÁVISTI.....	30
5.1 Typologie pachatele.....	30
5.2 Statistiky pachatelů v ČR	31
6 OBĚTI TRESTNÉ ČINNOSTI Z NENÁVISTI	33
6.1 Oběti trestné činnosti z nenávisti celosvětově	33
6.1.1 Rasová a etnická nenávist.....	33
6.1.2 Náboženská nenávist	33
6.1.3 Nenávist k LGBT	34
6.1.4 Trestné činy z nenávisti motivované postižením	34
6.1.5 Trestné činy z nenávisti motivované bezdomovectvím	35

6.2 Oběti trestné činnosti z nenávisti v ČR.....	35
6.2.1 Romové.....	35
6.2.2 Cizinci	36
6.2.3 Lidé bez domova	36
6.2.4 Osoby s odlišnou sexuální orientací	37
7 PŘÍPADOVÉ STUDIE CELOSVĚTOVĚ	38
7.1 Rasová a etnická nenávist: Vražda Jamese Byrda Jr.....	38
7.2 Náboženská nenávist: Napadení Prabhjota Singha.....	39
7.3 Nenávisti k LGBT: Vražda Matthewa Sheparda	40
7.4 Trestné činy z nenávisti motivované postižením: Smrt Fiony Pilkington a Francecci Hardwick	41
7.5 Trestné činy z nenávisti motivované bezdomovectvím: Napadení anonymního bezdomovce	42
8 PŘÍPADOVÉ STUDIE V ČR.....	43
8.1 Vražda Tibora Berkiho	43
8.2 Napadení Josefa Utěkala.....	46
8.3 Vražda Ottý Absolona	46
8.4 Napadení Marka Poláka	48
8.5 Žhářský útok na bezdomovce	49
ZÁVĚR.....	50
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52
SEZNAM ZKRATEK.....	56

ÚVOD

Přestože se problematikou hate crime neboli trestných činů z nenávisti začalo lidstvo zabývat již ve 20. století, větší pozornost mu začala být věnována až v dnešním století. Jedná se o trestnou činnost páchanou na jednotlivci, skupině lidí nebo věci s tím, že pachatel je motivován nenávisťnými motivy. V posledních letech se hodně začalo diskutovat o porušování lidských práv, a to na celosvětové úrovni. Zabývají se tím vlády, organizace, hnutí i jednotlivci.

Nejprve jsou v práci popsány základní pojmy, které bývají často špatně interpretovány, a to proto, že většina termínů pochází z anglického jazyka a v českém jazyce pro tato slova není ustálený termín, protože se v české legislativě nepoužívají. Pojem hate crime se tedy dá přeložit mnoha způsoby, avšak v této práci bude použit termín trestné činy z nenávisti, který bude sloužit jako synonymum k pojmu hate crime. Mimoto na téma hate crime nebylo v české sféře napsáno mnoho publikací a těch pár je buď zastaralých, nebo se věnují jen určitému aspektu této problematiky.

Dále je pozornost věnována historii tohoto fenoménu, která má hluboké kořeny ve Spojených státech amerických. Zde je popsán vznik a geneze konceptu hate crimes, včetně přijmutí zákonů, které měly v USA umožnit efektivní eliminaci této nebezpečné trestné činnosti.

Nebylo by možné pochopit tuto problematiku bez vzpomnutí organizace, která se jí věnuje nejvíce, proto je přiblížen Úřad pro demokratické instituce a lidská práva, včetně jeho aktivit, zejména pak vzdělávacích programů.

V boji proti hate crime nesmí být zapomenuto ani na nevládní organizace, které měly hlavní roli při prosazování konceptu hate crime ve Spojených státech amerických a ani v ostatních státech nezahálejí a snaží se ho prosadit.

Každá země vnímá problematiku hate crime svým vlastním způsobem a také tak proti ní bojuje. Tyto rozdíly v přístupu k dané problematice jsou popsány v další kapitole, která se zaměřuje na popsání přístupu k hate crime ve Spolkové republice Německo, Velké Británii a České republice.

Dále byl prostor věnován různým druhům pachatelů, protože aby byla prevence proti hate crime efektivní, je třeba znát typy pachatelů, na které je potřeba se zaměřit. Ze stejného důvodu jsou popsány typy obětí, na které se pachatelé zaměřují. Tato část je považována za velmi důležitou, protože určité skupiny obětí, jako jsou postižení či bezdomovci jsou neprávem opomíjeny. Oběti byly popsány jak z celosvětového hlediska, tak z toho českého, protože se zde nachází řada rozdílů.

V posledních dvou kapitolách jsou popsány případy hate crime, které čtenáři umožňují utvořit si ucelenou představu o tomto fenoménu, který je velmi rozšířen v postmoderní společnosti. Nejdříve jsou popsány případy zahraniční, a poté následují případy z České republiky, které poukazují na skutečnost, že i u nás je tato problematika velmi živá.

Cílem této práce je nejen přiblížení problematiky hate crime, ale i prezentace možností, jak efektivně působit proti této škodlivé trestné činnosti.

1 VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA POJMU HATECRIME

V následujících podkapitolách bude problematika přiblížena vysvětlením základních pojmů a přiblížením samotného výrazu hate crime. Pozornost bude také věnována genezi terminologie hate crime, z hlediska lepšího pochopení dané problematiky.

1.1 Vysvětlení základních pojmů

Ke správnému pochopení hate crime je třeba přestavit dva základní pojmy, které se v souvislosti s hate crime používají. Jedná se o hate violence a bias violence.

Hate violence lze přeložit jako násilí z nenávisti, které je motivováno nesnášenlivostí vůči napadenému. Důvodem může být příslušnost oběti ke skupině, která má určitý nezměnitelný znak. Může se jednat o barvu pleti, národnostní příslušnost, vyznání, sexuální orientaci, věk, zdravotní stav či příslušnost k nějaké sociální skupině. Často se používá termín *hate crime*, který v překladu znamená trestnou činnost z nenávisti. Jedná se o trestný čin motivovaný nesnášenlivostí, která může být rasistická, náboženská, etnická nebo je to nesnášenlivost vůči jinému z důvodu jeho zdravotního stavu, věku či politického přesvědčení. Tato nesnášenlivost nebo nenávist je namířena proti určité skupině, která sdílí určitou společnou vlastnost, jako je například rasa, etnicita, jazyk, náboženství, národnost, sexuální orientace, pohlaví nebo jiná základní charakteristika. Toto pojetí se používá nejen v anglicky mluvících zemích, ale ustálilo se i ve slovníku mezinárodních organizací, které se zabývají touto problematikou jako například Organizace pro spolupráci a bezpečnost v Evropě (dále jen OBSE).¹

Druhým pojmem je *bias violence*, který se překládá jako násilí motivované předsudky vůči skupině, kterou napadený reprezentuje. Tato skupina je opět definována barvou pleti, etnicitou, vírou, sexuální orientací apod. Existují vědci, kteří tento termín preferují, protože neobsahuje komponent nenávisti, který považují za nevhodný, protože většina trestných činů je motivována určitým druhem nenávisti.

---

¹ Srov. KALIBOVÁ, K. *Násilí z nenávisti, rasismus a média: jak nepsat černobíle o barevném světě*. 1.vyd. Praha: In IUSTITIA, 2011, s. 12. ISBN 978-80-260-0097-6.

Navíc tento termín zdůrazňuje podstatu tohoto násilí, které spočívá v předsudcích útočníka.²

V České republice tyto pojmy používají nevládní a neziskové organizace, přičemž v české legislativě ještě nejsou definovány, a proto jsou evidovány, vykazovány a označovány jako „trestné činy s extremistickým podtextem“.

Ve většině definic hate crime se setkáme s termíny jako předsudek či předpojatost. Avšak tyto výrazy se nedají jednoznačně definovat. Předsudky mohou mít kořeny ve zkušenostech, fantazii nebo mohou být předávány rodinou, náboženstvím, kulturou, školou či přáteli. Některé z předsudků se dají považovat za neškodné či dokonce dobré, avšak některé předsudky zase vzbuzují sociální a politické napětí a konflikty. Přestože se sociologové a sociální psychologové dlouho snažili přijít s jednoznačnou definicí předsudků, dokázali se shodnout jen na tom, že je velké množství předsudků, a to jak zvýhodňujících, tak znevýhodňujících. Často jednotlivci či skupiny odmítají obvinění, že jsou předpojatí nebo se dokonce hájí tím, že jejich předsudky jsou opodstatněné. Většina předsudků má však určitý význam pro jednotlivce, který se díky nim cítí bezpečně, dodávají mu hrdost nebo vysvětlují sociální či ekonomické problémy. U některých jedinců jsou předsudky pouhým následováním převažující většiny. Jinými slovy, může člověk vyrůst za předpokladu, že členové jiné skupiny jsou průměrní, slabí, hloupí, nebo horší, protože to je to, co vždy slyšeli. Takže se vůbec nemusí jednat o nenávisť, tyto osoby se pouze považují za paternalisty.³

Ať jsou předsudky vrozené či naučené, tak se postoje jedinců liší v závislosti na tom, zda se jedná o výsledek hlubokých osobnostních charakteristik, patologického charakteru z traumatického zážitku, nebo zda prostě představují přizpůsobení se zavedené formě.

Aby se u trestného činu jednalo o zločin z nenávisti, musí tento čin být motivován předsudky a musí existovat příčinná souvislost mezi trestním jednáním a oficiálně určenými předsudky, avšak předsudky představují beztvary termín. Pokud je předsudek definován úzce, bude pod pojem hate crime spadat pouze malé množství trestných činů, ale pokud bude definován široce, budeme hovořit o velkém počtu trestných činů v oblasti hate crime. Také záleží na tom, jaké trestné činy se považují za hate crime, protože například mezi napadením a vandalismem jsou velké rozdíly v počtu spáchaných činů. Dále se musí definovat, zda musí být čin způsoben čistě na

---

² Srov. KALIBOVÁ, K. *Násilí z nenávisti, rasismus a média: jak nepsat černobíle o barevném světě*. 1. vyd. Praha: In IUSTITIA, 2011, s. 12. ISBN 978-80-260-0097-6.

³ Srov. JACOBS J. B., K. POTTER. *Hate Crimes : Criminal Law & Identity Politics*. Oxford University Press, 2001. ISBN 978-0195140545.

základě předsudků nebo stačí-li, aby byl čin motivován předsudky jen z části. Jinými slovy, každá země může hate crime pojmout jako velkou či malou skupinu podle definování daného problému.⁴

Hate crime nemají vliv pouze na jednotlivce, ale také se dotýkají skupin, které sdílí stejné charakteristiky, jako jsou ochránci lidských práv, komunitní centra, místa uctívání a další. Tudíž hate crime má vliv nejen na bezpečnost jednotlivců a komunit, ale také na společnost jako celek.

„Hate crime je třeba rozlišovat jako pojem, který je používán:

- 1. V právní vědě, kriminologii a dalších vědních oborech;*
- 2. V nevládní sféře pro označení jednání, které by mělo být podle nevládních organizací sankcionováno nebo evidováno;*
- 3. Ve státních dokumentech a dokumentech mezinárodních organizací (mj. jako specifická statistická kategorie);*
- 4. Přímo v právních normách jako právní pojem.“⁵*

Tyto uvedené kategorie se samozřejmě mohou prolínat, ale pojetí hate crime nevládními organizacemi se jednoznačně liší od pojetí ze strany státních orgánů. Navíc pouze některé země mají právně zavedený koncept hate crime a pracují tedy s danou definicí, ovšem země, které tento koncept zatím nemají, na něj pohlíží podle svých stávajících právních norem.

Nenávistné incidenty mají různé formy, v dnešní době se k ní nově řadí i verbální útoky a nadávky, přestože většina společnosti je nepovažuje za dostatečně závažné.

1.2 Počátky hate crime ve Spojených státech Amerických

Termín hate crime zavedli John Conyers, Barbara Kennelly a Mario Biaggi. V roce 1985 spolufinancovali návrh Zákona o statistice zločinů z nenávisti (Hate Crime Act Statistics). Návrh zákona požadoval od ministerstva spravedlnosti shromažďování a zveřejňování statistických údajů o povaze a počtu trestných činů motivovaných

---

⁴ Srov. JACOBS J. B., K. POTTER. *Hate Crimes : Criminal Law& Identity Politics*. Oxford University Press, 2001. ISBN 978-0195140545.

⁵ MAREŠ, M. *Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v České republice s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. [online]. Brno, 2011, s. 5. [cit. 2014-12-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-hate-crimes.aspx>

rasovými, náboženskými a etnickými předsudky. Od roku 1985 se použití termínu dramaticky zvýšilo, o čemž svědčí i jeho častý výskyt v novinách v podobě různých článků. Většina těchto článků tvrdila, že jsou Spojené státy Americké svědkem epidemie zločinů z nenávisti. V roce 1989 vyšel článek Politika nenávisti (The Politics of Hate), ve kterém autor John Leo zpochybnil moudrost prosazení zákona District of Columbia law, jenž zvyšoval trestní sazbu pro pachatele trestných činů motivovaných předsudky.⁶

Výraz hate crime začal být používán právními učenici na začátku 90. let 20. století a byl zařazen do slovníku. K pochopení proč americká společnost přijala zákony na postih hate crime v roce 1980 musíme zkoumat historii v období po druhé světové válce, zejména hnutí za občanská práva a následně triumf politiky identity. Od poloviny dvacátého století, netolerance rasy, etnického původu, pohlaví a kontroverzní sexuální orientace se stále více odsuzovala americkou společností. Byly vytvořeny programy na podporu vzdělávání a pracovní příležitosti pro členy historicky znevýhodněných skupin. Zákony postihující hate crime se nesnaží zvýhodňovat menšiny tím, že je budou trestat mírněji. Spíše se snaží trestat pachatele přísněji. Navíc tyto zákony se snaží poslat symbolickou zprávu na podporu určitých skupin.

První federální zákon o statistickém vykazování zločinů z nenávisti (US Hate Crime Statistic Bill) byl schválen v roce 1990. V tomto zákoně bylo ustanoveno, že zločiny z nenávisti jsou „zločiny, u kterých jsou prokázány známky předsudků na základě rasy, náboženského vyznání, sexuální orientace nebo národnosti, a to mimo jiné včetně takových trestných činů, jako jsou vražda, zabití (vyjma zabití z nedbalosti), znásilnění, zvláště nebezpečné napadení, vydírání, žhářství, poškozování majetku nebo vandalismus“.⁷ V současné době se však za nejpoužívanější definici považuje Zákon o statistice zločinů z nenávisti (Hate Crime Prevention Act of 1999). V tomto zákoně je zločin z nenávisti definován jako trestný čin, který pachatel záměrně spáchal na oběti nebo na majetku oběti z důvodu skutečné či domnělé barvy pleti, rasy, národnostního či etnického původu, náboženství, sexuální orientace, pohlaví či postižení. Jednotlivé státy Spojených států amerických (United States of America – dále jen USA) si do své státní legislativy doplnily spoustu kategorií, které je podle nich nutné trestně stíhat.⁸

---

⁶ Srov. JACOBS J. B., K. POTTER. *Hate Crimes : Criminal Law& Identity Politics*. Oxford University Press, 2001. p. 4. ISBN 978-0195140545.

⁷ HERCZEG, J. *Trestné činy z nenávisti: právní monografie*. 1.vyd. Praha: Aspi, 2008, s. 186. ISBN 978-80-7357-311-9.

⁸ Srov. Tamtéž.

Federální úřad vyšetřování (Federal Bureau of Investigation – dále jen FBI) v USA považuje za svou prioritu vyšetřování zločinů z nenávisti, a to především v programu občanských práv. Hate crime má totiž nejen ničující dopady na rodiny a komunity obětí, ale i skupiny, které veřejně či skrytě propagují nenávist a často plánují i útoky ve formě terorismu. Proto FBI nejenže vyšetřuje hate crime, který se dotýká federálního práva, ale také podporuje všeobecné prosazování práva na lokální i státní úrovni.

Velmi podstatnou roli hrají v USA nevládní organizace, které se zasloužily o prosazení konceptu hate crime, jedná se především o Ligu proti pomluvám (Anti-Defamation league – dále jen ADL), která dokonce vytvořila vlastní návrh zákona. Dodnes ADL poskytuje poradenskou a lobbystickou činnost směřující k potlačení hate crime.

Původní koncept byl zaměřen především proti fyzickému násilí, avšak jak se koncept rozšiřoval, začal se vztahovat i na projevy verbální. Právě proto rozlišujeme další dva termíny, a to hate speech a hate violence.

Termín hate speech neboli nenávistné projevy je používán zvláště v USA a jedná se o jakýkoliv projev, gesta nebo chování, psaní, nebo zobrazení, které je zakázáno, protože to může vyvolat násilí nebo újmu chráněnému jednotlivci nebo skupině, nebo proto, že znevažuje nebo zastráňuje chráněného jednotlivce nebo skupinu. Zákon může stanovit chráněné jedince nebo chráněnou skupinu určitými charakteristikami. V některých zemích oběť nenávistných projevů může požadovat náhradu podle občanského práva, trestního práva, nebo obojího. Webové stránky, které používají nenávistné projevy, se nazývají hate site, tzv. stránka nenávisti. Většina z těchto webových stránek obsahuje internetová fóra a zprávy, které zdůrazňují konkrétní stanovisko. Pojem hate violence zahrnuje spíše fyzické násilí, ale toto rozlišení nelze chápat striktně, protože i verbální nenávistné útoky lze v psychickém kontextu chápat jako násilí.⁹

---

⁹ Srov. MAREŠ, M. *Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v České republice s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. [online]. Brno, 2011, s. 5. [cit. 2014-12-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-hate-crimes.aspx>

2 ÚŘAD PRO DEMOKRATICKÉ INSTITUCE A LIDSKÁ PRÁVA A PROBLEMATIKA HATECRIME

V evropském pojetí byl pojem „hate crime“ poprvé přijat roku 1991 v Ženevě. Účastnické státy OBSE totiž projevíly znepokojení nad trestnými činy mířícími k diskriminaci, předsudkům, nenávisti a nepřátelství. Oficiálně byl tento pojem použit OBSE v roce 2003 v Maastrichtu. V OBSE je koncept hate crime prosazován jako nosný koncept. Zabývá se jím především Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (Office for Democratic Institutions and Human Rights – dále jen ODIHR), který je od roku 1992 hlavní institucí pro lidská práva OBSE. ODIHR byl v roce 2003 pověřen působností v oblasti boje proti netoleranci a diskriminaci a začal být aktivní především v boji proti zločinům z nenávisti.¹⁰

2.1 Základní aktivity ODIHR

Oddělení tolerance a nediskriminace (Tolerance and Non-Discrimination Department – dále jen TND) pro ODIHR shromažďuje informace, které se vztahují k toleranci a nediskriminaci od účastnických států, občanské společnosti a mezivládních organizací. TND si za účelem sběru těchto dat vytvořil informační systém TANDIS (Tolerance and Non-Discrimination Information System). Mezi aktivity ODIHR patří technická podpora při budování demokratických institucí, dodržování lidských práv a posilování právního řádu. Dále také bojuje proti obchodu s lidmi, podporuje rovnost mužů a žen, svobodu pohybu a vyznání.

Rovněž ODIHR sleduje a vyhodnocuje plnění lidsko-právních závazků účastnickými státy, protože z jeho hlediska porušování lidských práv a základních svobod představuje ohrožení stability a bezpečnosti v oblasti OBSE.¹¹ ODIHR je tedy hlavní institucí při prosazování tolerance a nediskriminace, a tudíž se zaměřuje na problematiku rasismu, xenofobie, diskriminace, potírání antisemitismu a uchování

---

¹⁰ Srov. DANICS, Š., L. TEJCHMANOVÁ. Problematika tzv. „hate crime“ Část II.: Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE a koncept tzv. „hate crime“. In: DVOŘÁK, J. et. al. *Právní zpravodaj* č. 1/2013. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s., 2013, s. 17. ISBN: 978-80-86847-64-1.

¹¹ Srov. DANICS, Š., L. TEJCHMANOVÁ. Problematika tzv. „hate crime“ Část II.: Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE a koncept tzv. „hate crime“. In: DVOŘÁK, J. et. al. *Právní zpravodaj* č. 1/2013. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s., 2013, s. 16. ISBN: 978-80-86847-64-1.

vzpomínky na holocaust, potírání diskriminace muslimů, svobodu víry, náboženství a na nenávistné trestné činy. Definice ODIHR pro zločiny z nenávisti je definována jako trestný čin, který je motivován intolerancí k určité skupině ve společnosti. Musí být splněna dvě kritéria, aby bylo možné trestný čin kvalifikovat jako hate crime, a to, že čin musí být trestný podle trestního zákona v rámci právní jurisdikce tam, kde byl spáchán a že trestný čin musí být spáchán s předsudečnou motivací tzv. bias motivation, což znamená, že si pachatel vybral oběť na základě chráněných charakteristik (protected characteristics), což jsou charakteristiky, které jsou sdíleny skupinou, jako je rasa, náboženství, národnost, jazyk nebo sexuální orientace.¹²

ODIHR situaci v oblasti hate crime mapuje pomocí národních bodů pro kontakt s ODIHR (National Point of Contact on Combating Hate Crimes – dále jen NPC), které používá většina států OBSE. Problematické jsou časté výměny osob, které mají na starosti NPC, protože tato práce vyžaduje kontinuitu. ODIHR pořádá pravidelně expertní akce a výroční jednání, kterých se účastní NPC.

Na druhém výročním jednání NPC, které se konalo v roce 2009, byla vypracována doporučení, která se následně přijala. Poté byla tato doporučení představena na zasedání Ministerské rady OBSE v prosinci 2009 v Aténách, na tomto zasedání bylo přijato vůbec první rozhodnutí OBSE, které se přímo týká zločinů z nenávisti. Jedná se o Rozhodnutí číslo 9/09 o boji proti zločinům z nenávisti (Decision No.9/09 Combating Hate Crimes – dále jako Rozhodnutí č. 9/09). V tomto rozhodnutí je napsáno, že hate crime ohrožuje nejen bezpečnost lidí, ale také soudržnost společnosti a může dojít ke konfliktům širšího rozsahu.

Dále se zde konstatuje, že je rada ministrů znepokojena situací hate crime v rámci OBSE a uznává, že je třeba proti této trestné činnosti bojovat a zároveň uznává, že prvotní odpovědnost za řešení projevů netolerance a diskriminace patří zúčastněným státům. Dále vyzývá zúčastněné státy, aby:

1. Sbíraly, udržovaly a zveřejňovaly spolehlivé údaje a statistiky dostatečně podrobné ohledně trestných činů z nenávisti a násilných projevů nesnášenlivosti, včetně počtu případů hlášených orgánům činných v trestním řízení, počtu stíhání a uložených trestů. Tam, kde zákony na ochranu dat omezují shromažďování údajů o obětech, by státy měly zvážit metody sběru dat v souladu s těmito právními předpisy;

---

¹² Srov. ODIHR. *ODIHR and the Battle Against Hate Crime*. [online]. [cit. 2015-01-03]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/68668?download=true>

2. Přijaly, kde je to vhodné, konkrétní právní předpisy pro boj proti trestným činům z nenávisti a aby byly stanoveny sankce, které berou v úvahu závažnost těchto trestných činů;
3. Přijmout vhodná opatření na podporu obětí, aby oznamovaly zločiny z nenávisti, protože nedostatečné vykazování těchto trestných činů brání státům při vymýšlení účinných strategií. Jako doplnění k těmto opatřením je potřeba nalézt metody, které by občanské společnosti ulehčily boj proti trestné činnosti z nenávisti;
4. Zavést nebo dále rozvíjet odborná školení pro zefektivnění prosazování práva, stíhání a také pro soudní úředníky, kteří se zabývají trestnými činy z nenávisti;
5. Ve spolupráci s příslušnými subjekty zkoumat způsoby, jak poskytnout obětem trestných činů z nenávisti přístup k poradenství, právní a konzulární pomoci, jakožto účinný přístup ke spravedlnosti;
6. Ihned vyšetřovat zločiny z nenávisti a zajistit, aby motivy odsouzených za zločiny z nenávisti byly uznány a veřejně odsouzeny příslušnými orgány apolitickým vedením;
7. Zajistit spolupráci na národní i mezinárodní úrovni, včetně příslušných mezinárodních organizací a policejních sil, v boji proti násilnému organizovanému zločinu z nenávisti;
8. Zvyšovat povědomí a vzdělání zejména policejních orgánů a směřovat ho na společenství a skupiny občanské společnosti, které pomáhají obětem nenávistných zločinů;
9. Navrhnout, pokud tak ještě neučinily, národní kontaktní místo pro trestné činy z nenávisti, které bude pravidelně informovat ODIHR o všech spolehlivých informacích a statistikách týkajících se trestných činů z nenávisti;
10. Zvážit čerpání prostředků vyvinutých ODIHR v oblasti vzdělávání, školení a zvyšování povědomí s cílem zajistit komplexní přístup k řešení problematiky nenávistných zločinů;
11. Vyzývá zúčastněné státy, aby hledaly možnosti jak spolupracovat, a tím řešit rostoucí využívání internetu k prosazování názorů, které představují podněcování k násilí motivovaného předsudky, včetně trestných činů z nenávisti. Tím snížit škody způsobené šířením těchto materiálů, a zároveň zajistit, aby všechna příslušná opatření byla v souladu se závazky OBSE, zejména s ohledem na svobodu projevu;

12. Dát za úkol ODIHR prozkoumat v jednáních se zúčastněnými státy, ve spolupráci s příslušnými mezinárodními organizacemi a partnery občanské společnosti, potenciální souvislost mezi používáním internetu, předsudky motivovaným násilím a škodami, které způsobí;
13. Vyzývá ředitele ODIHR, aby během pravidelného podávání zpráv Stálé radě (Permanent Council) dále informoval/la zúčastněné členské státy o práci ODIHR v pomoci zúčastněným státům při boji proti trestné činnosti z nenávisti.¹³

Dále rozhodně stojí za zmínku výroční zpráva Zločiny z nenávisti v regionu OBSE - Mimořádné události a odpovědi (Hate Crimes in the OSCE Region – Incidents and Responses), které vypracovává ODIHR. Tyto zprávy poskytují statistické a jiné informace o rozsahu a typech zločinů z nenávisti. Vycházejí z vlastních informací ODIHR, z dat, které poskytují NPC, nevládní a mezivládní organizace. Bohužel je zde nepoměr ve sběru dat, některé státy tato data buď nezveřejňují, nebo vůbec neshromažďují.

2.2 Vzdělávací aktivity ODIHR

ODIHR se dlouhodobě věnuje vzdělávacím aktivitám. Vydal dvě příručky k hate crime, které jsou určené jak pro management státní správy, tak pro nevládní organizace. Dále vytvořil program Školení proti trestným činům z nenávisti k vymáhání práva (Training against hate crimes for law enforcement - dále jen TAHCLE), který byl speciálně navržen, aby zlepšil policejní dovednosti v oblasti uznání, porozumění a vyšetřování trestných činů z nenávisti. Tento program by měl zlepšit policejní dovednosti v prevenci a reakci na trestné činy z nenávisti, a účinně spolupracovat s komunitami obětí, budovat důvěru veřejnosti a spolupráci s donucovacími orgány. TAHCLE je přizpůsoben potřebám a zkušenostem jednotlivých zemí, ve kterých je používán. Jedná se o krátký, kompaktní a flexibilní vzdělávací program, který byl navržen tak, aby mohl být začleněn do jiných činností v oblasti školení za využití stávajících zdrojů a učebních osnov z policejních vzdělávacích institucí. TAHCLE může být poskytnut přímo policejním velitelům, důstojníkům, kadetům, stážistům a vyšetřovatelům jako prvotní služba nebo v dalším vzdělávání. Nejlepším provedením

---

¹³ Srov. OSCE. *Decision No.9/09 Combating Hate Crimes*. [online]. p. 2-3. [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.osce.org/cio/40695>

je však metoda školení školitelů (train the trainer), ve kterém jsou místní policisté vycvičeni jako instruktoři, a oni pak vyškolí své kolegy.

„Program má čtyři hlavní části, zaměřené na:

1. *proškolení policistů ve všech aspektech HC: reakce, vyšetřování, shromažďování informací, sdílení informací a spolupráce se státními zástupci;*
2. *rozvíjení strategií pro boj s HC, založených na proaktivním policejním vedení a spolupráci s komunitami;*
3. *vytvoření efektivního postupu pro sběr a šíření dat k HC;*
4. *proškolení státních zástupců, jak využívat důkazy k prokázání, že byl spáchán HC.“¹⁴*

ODIHR má svůj implementační tým, který úzce spolupracuje s každou zemí, která se rozhodne pro realizaci tohoto programu. Program je vždy přizpůsoben potřebám každé země v oblastech legislativy, identifikace ohrožených skupin, zpracování případových studií pro daný stát, integrace státní policejní politiky, postupů, metod a v neposlední řadě je zkoordinován s již stávajícími výcvikovými metodami.

Proškolení zkušeného policisty a státního zástupce trvá tři dny při použití metody školení školitelů a je v něm obsaženo:

1. *Obecné komponenty školícího programu. V této části se objasňují nejdůležitější pojmy spojené s hate crime. Těmito pojmy jsou trestná činnost z nenávisti, incidenty z nenávisti, rasismus a rasová diskriminace, antisemitismus, intolerance muslimů a xenofobie. Tyto pojmy a mnohé další jsou vysvětlovány pomocí cvičení a případových studií, aby došlo k přesnému pochopení daných pojmů. Dále se školitelé soustředí na historii hate crime, typologii pachatelů, příznaky, typy a dopad hate crime.*
2. *Pátrání po hate crime a rozpoznání policistou. V této části je vysvětleno, jak se zachovat na místě spáchání potenciálního hate crime, jak vést výslech oběti a podezřelého a jak celý tento případ vyšetřovat. Také je důležité vysvětlení správného uchování a získávání důkazů pro soudní řízení a shromažďování a sdílení informací k hate crime.¹⁵*

---

¹⁴ DANICS, Š., L. TEJCHMANOVÁ. Problematika tzv. „hate crime“ Část II.: Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE a koncept tzv. „hate crime“. In: DVOŘÁK, J. et. al. Právní zpravodaj č.1/2013. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s., 2013, s.23. ISBN: 978-80-86847-64-1.

¹⁵ Srov. OSCE. *Training against hate crimes for law Enforcement: programme description*. [online]. [cit. 2014-01-13]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/tahcle?download=true>

3 NEVLÁDNÍ ORGANIZACE A PROBLEMATIKA HATECRIME

V této kapitole bude věnována pozornost nevládním organizacím, které se aktivně angažují v boji proti hate crime a hrají významnou roli při přesvědčování zákonodárců o potřebě hate crime zákonů v mnoha zemích.

Těchto organizací v ČR bohužel není moc, avšak najde se jich zde několik, které se této problematice věnují a snaží se, aby se tato problematika stala tématem odborné, politické a veřejné diskuse. Tyto organizace především kritizují nedostatečné legislativní pojetí této problematiky a její nezakotvení. Žádají větší finanční pomoc programů na pomoc obětem a hledají jí nejen u státních institucí.

3.1 Nevládní organizace v ČR

Mezi nejznámější nevládní organizace, které se zabývají problematikou hate crime patří Romea, Český helsinský výbor a především In Iustitia.

„Sdružení ROMEA je dobrovolným, nevládním, neziskovým sdružením občanů a právnických osob, které spojuje podpora boje proti rasismu, rozvíjení dodržování lidských práv, napomáhání k rozvoji demokracie a tolerance ve společnosti.“¹⁶

Toto sdružení má v kompetenci spoustu projektů, které se více či méně zabývají hate crime. V každém případě je potřeba zmínit projekt Medializace a pomoc obětem násilí z nenávisti 2013 – 2015. Hlavním cílem tohoto projektu je podpora obětí násilí z nenávisti či diskriminace. Těmto osobám je nejen zprostředkována právní pomoc, ale některé případy se také medializují, aby se zajistilo jejich řádné prošetření státními institucemi a více se dostaly do podvědomí společnosti. V rámci tohoto projektu je poskytována antidiskriminační linka, která poskytuje poradenskou pomoc nejen obětem násilí z nenávisti, ale všem osobám, jejich práva mohou být ohrožena.

Dalším subjektem, který nesmí být přehlížen mezi nevládními organizacemi, je Český helsinský výbor. Jedná se o nevládní, neziskovou organizaci, která se zabývá lidskými právy. Mezi jeho aktivity patří Poradenské centrum obětem násilí z nenávisti (PCONN). Obětem je poskytnuta komplexní pomoc, mohou se na centrum obrátit se

---

¹⁶ ROMEA. *Základní informace*. [online]. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://www.romea.cz/sdruzeniromea/index.php?option=com_content&view=article&id=75&Itemid=97&lang=CS

svými dotazy, či si sjednat osobní schůzku. Odborník pomůže obětem rozebrat danou situaci a pomůže jim zorientovat se v jejich možnostech, právech a povinnostech.

Další nevládní a neziskovou organizací je sdružení In Iustitia, které v následujícím textu bude věnována větší pozornost, protože se jedná o nejangažovanější neziskovou organizaci v oblasti hate crime. „*Organizace In Iustitia prosazuje širší pojetí násilí z nenávisti, protože ne všechny nenávistné incidenty jsou kvalifikovány jako trestný čin.*“¹⁷

Navíc se snaží přesvědčit o tom, že násilí z nenávisti je neprávem spojováno s aktivitami krajně pravicových organizací. Právě naopak, násilí z nenávisti se děje napříč všemi věkovými, sociálními a kulturními skupinami.¹⁸

In Iustitia vytvoří každý rok spoustu programů na pomoc právě obětem hate crime. V roce 2014 mezi její aktivity patřil například projekt Justýna, jednalo se o projekt, který byl realizován po celou dobu roku 2014, a tento projekt podpořilo Ministerstvo spravedlnosti. Tento projekt byl zaměřen na předcházení sekundární viktimizace obětí z nenávisti, a to formou poskytování právních informací. Výhodou tohoto projektu bylo nejen to, že se osoby mohly dostavit přímo do kanceláře, ale také zde byla nabízena možnost poskytování informací pomocí odborného pracovníka v terénu.¹⁹

Dalším realizovaným projektem bylo Společně proti kriminalitě z nenávisti. Při odhalování trestné činnosti z nenávisti je klíčová policie. Záleží totiž právě na policistech a policistkách zda odhalí, že se jedná o trestný čin z nenávisti a navíc jsou policisté většinou první osobou, která přijde do styku s obětí tohoto trestného činu. Cílem tohoto projektu tedy bylo zlepšit postavení obětí trestné činnosti z nenávisti, a to za posilování kompetence policie. Pořádaly se pilotní kurzy, ve kterých se policisté a policistky učili rozeznat trestný čin z nenávisti, objasňovat tyto trestné činy a především, jak se chovat k postiženým osobám. Tento projekt trval od začátku roku 2013 až do září roku 2014 a byl podpořen Nadací Open Society Fund, která byla založena, aby pomohla ve střední a východní Evropě v transformaci z komunismu do demokratické společnosti.

V roce 2011 vypracoval Miroslav Mareš analýzu pro ministerstvo vnitra na téma problematika Hate crime. Ve své práci obhájí dosavadní přístup České republiky k hate crime, protože dle jeho názoru by v případě přijetí jiného přístupu došlo

---

¹⁷ IN IUSTITIA. *Násilí z nenávisti*. [online]. [cit. 2015-1-8]. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/nasili-z-nenavisti/>

¹⁸ Srov. Tamtéž.

¹⁹ IN IUSTITIA. *Poradna Justýna*. [online]. [cit. 2015-1-8]. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/projekty/2014/poradna-justyna-ministerstvo-spravedlnosti-cr.html>

k zásahu do dosavadního a podle něj funkčního systému. Avšak Klára Kalibová napsala Stanovisko In Iustitia, jako reakci na tuto studii. Vzhledem k tomu, že zaměstnanci In Iustitia mají zkušenosti s poskytováním právní pomoci obětem trestné činnosti z nenávisti, došli k oponentním závěrům. Podle In Iustitia koncept extremismu nevyklučuje koncept trestné činnosti z nenávisti, protože koncept extremismu je méně srozumitelný a nejedná se o koncept právní. Dále oponentují, že koncept extremismu není v České republice vžitý, naopak argumentují, že je tento koncept součástí činnosti ministerstva vnitra zhruba od poloviny 90. let. A dlouhodobě fungoval vedle konceptu trestné činnosti z nenávisti v obsahovém slova smyslu. (Ještě například v roce 1999 Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 1999 obsahuje stať Trestná činnost motivovaná rasovou, národnostní a jinou nesnášenlivostí nebo páchaná představiteli extremistických skupin. Od roku 2000 bez dalšího vysvětlení je tato trestná činnost považována za extremistickou trestnou činnost). Součástí vládní politiky jsou oba koncepty současně, alespoň dle současného prohlášení vlády, která se zavazuje, že povede rozhodný boj proti všem druhům rasové, třídní a sociální nesnášenlivosti a nenávisti.²⁰

Podle In Iustitia je rozdělení populace pachatelů trestné činnosti z nenávisti na extremisty a neextremisty nevhodné, protože extremistou není ten, kdo je aktivní v extremistickém hnutí, ale ten, kdo zastává extremistické postoje a jedná podle nich. Navíc podotýkají, že z průzkumů vyplývá, že většina pachatelů trestné činnosti z nenávisti, pochází z obecné populace. „*Již nyní dochází k neobhájitelné bagatelizaci trestné činnosti z nenávisti za podmínky, že není páchána tzv. extremisty. Mezi právní kvalifikací trestné činnosti z nenávisti převládá trestný čin výtržnictví v neprospěch trestných činů s nenávistnou motivací.*“²¹

Dále kritizují snahu zavedení termínu trestné činy s kolektivní předsudečnou motivací, kterou navrhuje Miroslav Mareš, protože není třeba zavádět nový termín, když se termín trestná činnost u nenávisti již uchytila v praxi i publikacích. Dále kolektiv In Iustitia argumentuje tím, že máme závazky, které plynou z účasti v mezinárodním i evropském společenství, tudíž by bylo porušením závazků odstoupení od trestné činnosti z nenávisti. In Iustitia tedy navrhuje považovat trestnou činnost z nenávisti jako trestnou činnost, která ovlivňuje celou společnost, nejen menšiny a nepředpokládat,

---

²⁰ Srov. IN IUSTITIA. Stanovisko In IUSTITIA, o.s., k textu doc. JUDr. PhDr. Miroslava Mareše, PhD.,: *Problematika Hate Crime. Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům.* [online]. [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/dwn/tz-stanoviska/stanovisko-k-pojeti-hate-crime-a-extremismu.pdf>

²¹ Tamtéž.

že tuto činnost páchají pouze extrémisté, ale zároveň jí nepodceňovat, pokud je extrémisty páchána.

3.2 Nevládní organizace a ODIHR

Již v první kapitole bylo zmíněno, že nevládní organizace hrály velkou roli při prosazení konceptu hate crime. Avšak velký vliv mají dodnes a například ODIHR si uvědomuje, že přestože boj spočívá hlavně na orgánech státní správy, stejně tak nevládní organizace poskytují nemalou pomoc v tomto boji. Proto ODIHR vypracoval průvodce pro nevládní organizace v oblasti OBSE, který má název Preventing and responding to hate crimes (Prevence a reakce na zločiny z nenávisli) a byl vytvořen, aby byl boj proti těmto zločinům co nejefektivnější. Nevládní organizace jsou totiž často v centru dění, jsou schopné sledovat projevy netolerance ještě předtím, než jsou hlášeny policii a tudíž jako první přicházejí do styku s oběťmi. Navíc se nevládní organizace angažují u případů, kde státní orgány zaostávají a v mnoha případech jsou schopné přitáhnout takovou pozornost médií, že se státní orgány začnou případem podrobněji zabývat.²²

Již zmíněný průvodce je součástí programu, který je zaměřen na podporu nevládních organizací, aby vypracovaly, rozvíjely a realizovaly adekvátní strategie proti tomuto násilí. ODIHR doufá, že se tato publikace stane standardem a nevládní organizace v reakci na ní budou posílat zpětnou vazbu, díky které budou další vydání ještě nápomocnější.

Nevládní organizace mohou přispívat různými způsoby:

- Pomoc vládám při zlepšování právních předpisů;
- Monitorování a podávání zpráv o incidentech;
- Působí jako prostředník při kontaktu s úřady;
- Poskytují pomoc obětem formou právního a dalšího poradenství;
- Zvyšují povědomí o existenci hate crime.²³

Dále jsou v tomto průvodci popsány ukazatele, díky kterým se dají zločiny z nenávisli rozpoznat. Prvním ukazatelem je chování pachatele. Ten většinou svůj motiv před útokem, během nebo bezprostředně poté, dá najevo. Může to být v podobě

---

²² Srov. OSCE. *Preventing and responding to hate crimes: A resource guide for NGOs in the OSCE region*. [online]. p. 68. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/39821?download=true>

²³ Srov. OSCE. *Preventing and responding to hate crimes: A resource guide for NGOs in the OSCE region*. [online]. p. 13. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/39821?download=true>

použitých slov či symbolů. Druhým ukazatelem je charakteristika oběti a pachatele.

Obecným omylem je názor, že zločiny z nenávisti jsou předně páčány na členech menšin, ale ve všech případech tomu tak není. Zločiny jsou totiž také páčány mezi menšinami navzájem či existují případy, kdy jsou zločiny páčány menšinou na většině. V každém případě se u zločinů z nenávisti bude pachatel lišit od oběti v nějaké charakteristice jako je rasa, náboženství, národnost, stav postižení, pohlaví nebo sexuální orientace. Třetím ukazatelem může být útok na konkrétní majetek oběti či komunity. Tento útok může směřovat proti kostelům, synagogám, hřbitovům apod. Jako další ukazatel může být čas a místo útoku. Místo útoku se často nachází na území, které je často spojováno s výskytem skupiny, ke které oběť patří nebo k incidentům dochází ve veřejné dopravě, kde je tento útok namířen proti členům menšiny, kteří mezi ostatními vyčnívají. Čas útoku se může odvíjet podle dnů, které mají zvláštní význam pro společnost, která je zacílena. Dalším ukazatelem jsou předcházející incidenty, buď k nim dochází opakovaně na stejném místě či opakovaně na oběti, které může být nejdříve vyhrožováno a poté může dojít k násilnějším incidentům.²⁴

Tyto ukazatele mohou být nápomocny při rozeznávání zločinů z nenávisti, protože právě v rozpoznávání, co je a co není hate crime, má většina zemí problém. Samozřejmě pokud se u nějakého zločinu nachází, některý z výše zmíněných ukazatelů, nutně to neznamená, že se jedná o zločin z nenávisti, avšak výskyt více ukazatelů rozhodně stojí za zamyšlení.

---

²⁴ Srov. OSCE. *Preventing and responding to hate crimes: A resource guide for NGOs in the OSCE region*. [online]. p. 22-25. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/39821?download=true>

4 POJETÍ KONCEPTU HATECRIME V NĚKTERÝCH ZEMÍCH

V této kapitole budou popsány země, které více či méně věnují pozornost problematice hate crime. Díky popsání legislativy v těchto zemích bude demonstrováno, jak každá země určuje problematice hate crime jinou váhu a také bude demonstrováno, jak těžké může být aplikování daného konceptu.

4.1 Spolková republika Německo

Koncept hate crime byl ve Spolkové republice Německo (dále jen SRN) poprvé představen v lednu 2001 jako součást reformovaného policejního registračního systému. Od té doby je hate crime definován jako politicky motivovaný čin. „*Jedná se o něj za předpokladu, že byl spáchán z důvodu politické příslušnosti, národnosti, rasy, původu, etnicity, barvy pleti, fyzického vzhledu, sexuální orientace, postižení, náboženské víry či sociálního postavení.*“²⁵ SRN nemá žádné zvláštní kategorie pro trestné činy z nenávisti, ani za ně výslovně nestanovuje vyšší tresty, avšak soud může vzít v úvahu nenávistnou motivaci při ukládání trestu a tím zvýšit trestní sazbu oproti obecným zásadám. Trestné činy motivované nenávistí jsou v SRN zaznamenávány jako politicky motivované trestné činy, které jsou rozděleny do čtyř kategorií, včetně pravicového extremismu. Podle federálních úřadů to zahrnuje všechny trestné činy, u kterých existuje důkaz, že důvodem k útoku byla identita oběti. V praxi však propojení politicky motivovaných trestných činů a trestných činů z nenávisti, při zaměření na potírání pravicového extremismu může znamenat, že určité druhy hate crime nebudou správně kvalifikovány a tudíž ani vyšetřeny. To se může stát u případů, kde pachatel nemá zřejmý ideologický motiv nebo jasné odkazy na pravici. Výkon policie v oblasti hate crime se v posledních letech sice zlepšil, avšak stále existují obavy ohledně přístupu některých policistů. Byly zaznamenány případy, kdy se policie při výslechu snažila odradit oběti od podání stížnosti nebo selhala při základních vyšetřovacích úkonech, což celkově podkopává důvěru k policii. Výkon státních zástupců a soudců se v této oblasti také zlepšil. Existují trénovaní státní zástupci,

---

²⁵ DANICS, Š., L. TEJCHMANOVÁ. Problematika tzv. „hate crime“ Část II.: Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE a koncept tzv. „hate crime“. In: DVOŘÁK, J. et. al. *Právní zpravodaj* č. 1/2013. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s., 2013, s.30. ISBN: 978-80-86847-64-1.

kteří se specializují na politicky motivované trestné činy. Avšak vzhledem k počtu případů se stává, že tyto případy řeší běžní státní zástupci. Pokud policie selže při záznamu a vyšetřování nějakého trestného činu jako politicky motivovaného, tak je nepravděpodobné, že takový trestný čin tak bude odsouzen a to navzdory tomu, že státní zástupci mají nezávislou pravomoc nařídit policii správný směr postupu, pokud tak nečiní. V případech, kde důkazy o nenávistné motivaci nebyly sbírány v průběhu trestního stíhání, je také nepravděpodobné, že státní zástupce bude vyžadovat vzetí v úvahu nenávistné motivace při odsouzení obžalovaného. V každém případě oběti, specializovaní státní zástupci a skupiny na podporu obětí naznačují, že toto rozhodnutí nemůže být ponecháno pouze v rukách státních zástupců. Stejně zdroje uvádějí, že se soudci rozcházejí v tom, v jakých případech berou v potaz nenávistnou motivaci, i když na ní bylo poukázáno státním zástupcem.²⁶

Na těchto případech je vidět, že tento systém není bezchybný, v každém případě by policie měla usilovat o posílení vztahů s dotčenými komunitami a organizacemi na podporu obětí. Dále by všichni státní zástupci měli být proškoleni, aby dokázali posoudit, zda se nejednalo o nenávistnou motivaci a v případě potřeby nařídit důkladné vyšetřovací úkony. A v neposlední řadě je potřeba proškolit soudce, aby dokázali identifikovat a posoudit relevantní důkazy o nenávistné motivaci a tyto vzít v úvahu. SRN se sice této problematice aktivně věnuje, avšak dokud bude jeho přístup k hate crime nadále zaměřený na politické zaměření pachatele, nebude možné ho plně využít.

4.2 Velká Británie

Zákony ve Velké Británii zakazují projevy nenávisti a tyto zákony se nacházejí v několika ustanoveních. Projevy nenávisti k někomu na základě barvy pleti, rasy, národnosti (včetně občanství), etnického nebo národnostní původu, náboženství nebo sexuální orientace je zakázané. Stejně jako jakákoliv komunikace, která někoho ohrožuje či obtěžuje je zakázána. Tresty za projevy nenávisti mohou mít podobu pokut, odnětí svobody či kombinaci obou.

---

²⁶ Srov. HUMAN RIGHTS WATCH. *The State Response to "Hate Crimes" in Germany*. [online]. [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2011/12/09/state-response-hate-crimes-germany>

Zákon ve Velké Británii na hate crime reaguje třemi způsoby. Zaprvé prostřednictvím zvýšením trestní sazby za trestné činy, které jsou obsaženy v Crime and Disorder Act 1998. V tomto případě se umožňuje, aby pachatelé některých trestných činů, jako je například napadení nebo obtěžování, byli souzeni s přitěžujícími okolnostmi, pokud bylo dokázáno, že pachatel byl motivován nepřátelstvím na základě rasy nebo náboženství. V těchto případech dostane pachatel zvýšený trest oproti běžnému za daný trestný čin.

Druhá reakce je obsažena v Public Order Act 1986, kde se to týká trestných činů, které podněcují nenávist. Zde je zákaz určitých druhů chování, které mohou podněcovat nenávist na základě rasy, náboženství nebo sexuální orientaci. Třetím způsobem ochrany je posílené odsouzení na základě §145-146 Criminal Justice Act 2003. Toto posílené odsouzení se použije, pokud bylo prokázáno, že pachatel byl motivován nepřátelstvím na základě některé z těchto pěti charakteristik: postižení, genderová identita, rasa, náboženství a sexuální orientace.²⁷

Ve Velké Británii je pozornost věnována především barvě pleti a je nedostatečně citlivá k mnohočetným rozdílům rasovým a etnickým. Dále v zákonech dostatečně nerozlišuje druhy náboženství, například islamismus nebo judaismus, toto rozdělení se navíc neobjevuje ani v klasifikačních systémech. Trestní opatření proti podněcování k rasové nenávisti je vyšší než podněcování k rasové antipatii či averzi.²⁸ Tudíž také Velká Británie nemá koncept nastavený tak, aby vyhovoval dnešním požadavkům.

4.3 Česká republika

Česká republika (dále jen ČR) sice pojem trestných činů z nenávisti oficiálně nepoužívá, to ale neznamená, že je k celé problematice lhostejná. Český zákon trestá motivaci trestných činů z nenávisti jako přitěžující okolnost.

Politika v ČR se již na začátku 90. let přiklonila ke konceptu extremismu. Podle současné definice Ministerstva vnitra ČR (dále jen MVČR), která je užívána ve

---

²⁷ Srov. THOMAS, R. *Legislative Provisions for Hate Crime across EU Member States*. [online]. p. 37. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z: <http://conflictresearch.org.uk/reports/hatecrime/Hate-crime-legislation-in-Europe.pdf>

²⁸ Srov. THOMAS, R. *Legislative Provisions for Hate Crime across EU Member States*. [online]. p. 36. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z: <http://conflictresearch.org.uk/reports/hatecrime/Hate-crime-legislation-in-Europe.pdf>

zprávách a strategiích o extremismu, jsou pojmem extremismus označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Extremistické postoje mohou působit přímo či nepřímo, v každém případě působí destruktivně na stávající demokratický systém.²⁹ Podle MVČR se pojmem kriminalita s extremistickým podtextem míní forma činnosti, která je extremistickými postoji motivována nebo ovlivněna. V některých případech lze používat i pojem kriminalita motivovaná rasovou, národnostní či jinou sociální nenávisť. Dále bylo upřesněno, že jde o jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu nebo přestupku a jeho pohnutkou je nenávisť vyplývající z příslušnosti adresáta útoku k rase, národnosti, náboženství, třídě či jiné sociální skupině.³⁰

Specifickou definici extremismu používá i Policie ČR. Podle závazného pokynu policejního prezidenta 94/2010 o činnosti na úseku extremismu, sekt a diváckého násilí se sledovanou kriminalitou rozumí přestupek nebo trestný čin související s extremismem jako protiprávní činností vycházející zejména z politických, rasových, etnických, sociálních, náboženských, jazykových, ekologických a ekonomických pohnutek, která je namířena proti základním lidským a politickým právům a svobodám, demokratickým základům státu, svrchovanosti a územní celistvosti státu.³¹ Tyto dvě definice extremistické kriminality mohou vypadat v souladu, avšak policejní definice definuje extremismus jako protiprávní činnost, což z definice MVČR automaticky nevyplývá.³²

V každém případě se v ČR vedou diskuse, zda je toto pojetí dostačující. Například Miroslav Mareš vypracoval pro MVČR analýzu situace v ČR, ve které obhájí stávající systém. Tvrdí, že tento systém je schopen postihovat trestné činy, které vyplývají jak z konceptu extremismu, tak z konceptu hate crime. Avšak nevládní organizace, především In Iustitia mu oponují tím, že je v ČR příliš velký důraz na trestnou činnost páchanou extremisty, místo toho, aby byl tento problém brán jako problém celé společnosti. Navíc uvádějí, že je zde nedostatečná pozornost osobám s postižením a osobám definovaných věkem, sociálním statutem či sexuální orientací.

---

²⁹ Srov. MVČR. *Co je extremismus*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

³⁰ Srov. POLICIE ČR. *Co je extremismus?* [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>

³¹ Srov. MAREŠ, M. *Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v České republice s důrazem na trestné činy z nenávisťi proti cizincům*. [online]. Brno, 2011. s. 31. [cit. 2014-12-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-hate-crimes.aspx>

³² Srov. Tamtéž.

5 PACHATELÉ TRESTNÝCH ČINŮ Z NENÁVISTI

Pachatelé trestné činnosti z nenávisti mohou být rozdělováni do skupin z různých hledisek. Zkoumání pachatele z více rovin, totiž umožňuje efektivní prevenci a boj proti této trestné činnosti. Ve statistikách se o pachateli uvádí věk, vzdělání a například územní příslušnost. Dále můžeme zkoumat pohnutky pachatele a rozlišovat tak jejich motivaci.

5.1 Typologie pachatele

Rozdělení z kriminologického hlediska popsal například Jiří Herczeg. Ten rozděluje pachatele do čtyř následujících skupin.

1. Ideologicky motivovaný.

Zde se pachatel vyznačuje ideologickou averzí. Většinou je členem extremistické organizace a násilí tudíž páchá na základě politického či instrumentálního určení. Tento pachatel bývá vzdělaný se stálou prací a nevyznačuje se žádným zvláštním negativním statusem.

2. Xenofobní pachatel.

Tento druh pachatele je motivován nenávistí k lidem s odlišnou barvou pleti. Každá odchylka ve vzhledu nebo chování tohoto pachatele popuzuje a tak vyvolává střety a spory. Často patří k subkulturám jako jsou „hooligans“, má své předsudky a od extremistických stran a organizací se distancuje. Obvykle má nízké vzdělání a je nezaměstnaný.

3. Ekonomicky a sociálně motivovaný pachatel.

Tento pachatel nesouhlasí se sociální a imigrační politikou státu. Má pocit, že nově příchozí mu ubírají příležitosti, finanční zdroje, pracovní místa, sociální služby apod. Svoje chování odůvodňuje obranou ekonomiky.

4. Kriminální pachatel.

Zde se pachatel liší od ostatních svým nepříznivým sociálním zázemím a četnými záznamy v rejstříku trestů. Většina těchto pachatelů je nezaměstnaná a nemá dokončené vzdělání. Jsou velmi agresivní a násilí považují za běžnou záležitost.³³

---

³³ Srov. HERCZEG, J. *Trestné činy z nenávisti: právní monografie*. 1.vyd. Praha: Aspi, 2008, s. 148-149. ISBN 978-80-7357-311-9.

Další typologie dělí pachatele do čtyř kategorií, které se odlišují s ohledem na situační a psychologické faktory. Styčným bodem u tohoto rozdělení je bigotnost, která je stejným faktorem pro všechny typy pachatele.

Typy pachatelů jsou:

1. Pachatel hledající napětí (thrill-seeker)

Takový typ pachatele je motivován touhou po napětí, vzrušení a moci. Pachatelé většinou působí ve skupině a jedná se o náctileté či mladé dospělé.

2. Obranný pachatel (defensive)

Obranáři jsou vyprovokováni pocitem potřeby chránit si svoje teritorium před příslušníky jiné, podle pachatelů „méněcenné“ skupiny. Chrání si svůj majetek, útočiště, území, pokud se cítí ohroženi.

3. Mstivý pachatel (retaliatory)

Tito pachatelé jsou motivováni touhou pomstít se za napadení či ponížení příslušníka skupiny, ke které se řadí pachatel. Tato pomsta nemusí být nutně namířena proti člověku, který napadení či ponížení způsobil, stačí, když je příslušníkem stejné „méněcenné“ skupiny.

4. Pachatel z poslání (mission)

Takoví pachatelé, kteří vnímají sami sebe jako vyvolené. Myslí si, že je jejich posláním očistit svět od těch podřadných, nežádoucích, kteří podle nich působí škodu, ohrožují rozvoj společnosti, čistotu rasy apod. Pachatelé jsou v průměru starší než v předchozích kategoriích. Tato typologie je podle McDevitta, J. Levina a S. Benneta, kteří provedli sběr dat na území bostonského policejního oddělení. Následně analyzovali 169 případů hate crime a zjistili, že největší zastoupení, mají pachatelé vyhledávající napětí, a to v 66%, dále jsou obranáři s 25%, mstitele s 8% a případ pachatele z poslání byl pouze jeden.³⁴

5.2 Statistiky pachatelů v ČR

MVČR na svých stránkách uvádí každý rok zprávu o extremismu na území ČR. Ve zprávě za rok 2013 se uvádí, že z hlediska vzdělání se skladba pachatelů v posledních letech výrazně nezměnila. Na prvním místě jsou stále absolventi

---

³⁴ Srov. MCDEVITT, J., J. LEVIN, S. BENNETT. Hate Crime Offenders: An Expanded Typology. In: *Journal of Social Issues*. Oxford: Blackwell Publishers, 2000, p. 58.

základních škol s výučním listem, a to s počtem 66 osob, což činí 33,5% pachatelů trestné činnosti mající extremistický podtext. Na druhém místě jsou absolventi základních škol bez kvalifikace s počtem 60 osob, což činí 30,5% pachatelů. Pachatelů se středoškolským vzděláním bylo 37 osob, což činí 18,8% a zbylých 34 osob, které činí 17,3% spadá do kategorie, u které nebylo zjištěno vzdělání nebo se jedná o děti či cizince.³⁵

Co se týče věkové skladby pachatelů, největší podíl zaujímá skupina ve věku 21-29 let, a to v počtu 77 osob, které tvoří 39,1% z celkového počtu. Naopak nejmenší podíl mají věkové kategorie nad 60 let (1%) a do 15 let (2,5%). Stejně jako v minulých letech mezi pachateli převládají muži, a to s počtem 169 osob, tudíž 85,8%. Pokud budeme pachatele členit dle trestní minulosti, zjistíme, že podíl recidivistů tvoří celkem 38%, tj. 75 osob, pachatelé, kteří již byli v minulosti vyšetřováni, tvoří 8,1%, tj. 16 osob a zbylých 53% tvoří pachatelé, kteří nejsou recidivisté, ani nebyli v minulosti vyšetřováni.³⁶

Dále se za rok 2013 zaznamenal určitý nárůst podílu cizinců na zaevidované trestné činnosti s extremistickým podtextem, a to v porovnání s rokem 2012 z 3,4% na 6,6%. Tento nárůst je jediným větším nárůstem za poslední rok, jinak se nedá říct, že by se statistiky v porovnání s minulými lety výrazně měnily.³⁷

V každém případě tato statistika potvrzuje, co bylo již řečeno v předchozí podkapitole, pachatelé jsou většinou mladší muži s nízkým vzděláním.

---

³⁵ Srov. MVČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013*. [online]. Praha: 2014. s. 33. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³⁶ Srov. MVČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013*. [online]. Praha: 2014. s. 34. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³⁷ Srov. MVČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013*. [online]. Praha: 2014. s. 35. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

6 OBĚTI TRESTNÉ ČINNOSTI Z NENÁVISTI

Oběťmi trestných činů z nenávisti se stávají příslušníci určitých sociálních skupin, které mají nějaký společný charakteristický znak. V této kapitole budou popsány skupiny, které se stávají oběťmi, a to nejdříve v celosvětovém měřítku a poté bude pozornost zaměřena na typy obětí v ČR.

6.1 Oběti trestné činnosti z nenávisti celosvětově

Tato podkapitola obsahuje popis skupin, které se nejčastěji stávají oběťmi trestné činnosti z nenávisti, a to v celosvětovém měřítku.

6.1.1 Rasová a etnická nenávist

Mezi nejčastěji páchané trestné činy z nenávisti patří tzv. anti-Black crimes, což jsou trestné činy z nenávisti proti černochům, kterými se myslí osoby, které podle pachatele mají tzv. „černý“ etnický původ. Rasové minority celkově jsou oběťmi útlaku ve světě velmi dlouho, z historického hlediska o tom vypovídá otroctví, lynčování apod. Trestných činů páchaných na těchto obětech je nespočet. Jsou to například verbální útoky a fyzické násilí. Po zvolení Baracka Obami prezidentem Spojených států došlo k sérii rasově motivovaných trestných činů, jednalo se o vypalování kostelů, které navštěvovala černošská populace, pálení podobizen, výhružky apod. Černošská populace však není jediná, které se to týká. V posledních letech také došlo k nárůstu trestné činnosti proti Hispáncům, a to především v zemích, kde je vysoký nárůst imigrantů.³⁸ U těch je navíc nejisté o jak velký problém se jedná, protože je zde velká míra latence, protože ilegální přistěhovalci mají strach z deportace.

6.1.2 Náboženská nenávist

Cílem těchto trestných činů jsou Židé, Islamisté, katolíci a další. Útlak Židů byl v minulosti již mnohokrát zdokumentován. Židé a další menšiny byly zacíleny

---

³⁸ Srov. FISHER, B., S. LAB. *Encyclopedia of Victimology and Crime Prevention*. 2nd vol. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications, 2010. p. 436. ISBN 14-1296-047-9.

ve 20. století v podobě nacistické genocidy, během které se konalo systematické pronásledování a vyvražďování. I dnes jsou židé nadále nejohroženější skupinou mezi trestnými činy motivovanými náboženstvím. V dnešní době je to hlavně v podobě zastrašování, výhrůžek a napadení. Časté je také znehodnocování majetku v podobě nasprejovaných svastik na domovy, auta a synagogy.³⁹

6.1.3 Nenávist k LGBT

Osoby s odlišnou sexuální orientací jako jsou homosexuálové, bisexuálové, transsexuálové a osoby s jinou genderovou identitou jsou označovány mezinárodní zkratkou LGBT. V souvislosti s těmito trestnými činy je spojován termín Gay Panic Defense, který znamená obhajobu paniky z homosexuality. Jedná se o to, když heterosexuál zabije homosexuála a čelí žalobě z vraždy. Klinický psychiatr Edward Kempf léčil mnoho pacientů, kteří si o sobě mysleli, že jsou heterosexuální, přitom ve skutečnosti byli latentními homosexuály. Takové osoby často prožily zvýšený stav úzkosti, pokud se nacházely ve společnosti stejného pohlaví. A právě toho využívají obžalovaní, kteří se obhajují tím, že zabíjeli v panickém stavu. Avšak většinou neúspěšně.⁴⁰

Také tento druh trestných činů se vyznačuje širokou latencí. Členové LGBT komunity mají strach vyjít se svou sexuální orientací na veřejnost, nevěří policii a bojí se celkové reakce svého okolí. Navíc jsou oběti této trestné činnosti náchylnější k psychologickým následkům, jako je úzkost, deprese a vztek, protože útoky na ně patří k nejnásilnějším.

6.1.4 Trestné činy z nenávisti motivované postižením

Trestná činnost páchaná na postižených lidech nepatří sice mezi většinové, ale rozhodně nemůže být přehlížena. Lidé s postižením, ať mentálním či fyzickým jsou okolím vnímáni jinak. Zdraví lidé se v jejich blízkosti cítí rozporuplně, většina pociťuje lítost a je nervózní, avšak existují tací, kteří cítí nadřazenost až nenávist.

---

³⁹ Srov. FISHER, B., S. LAB. Encyclopedia of Victimology and Crime Prevention. 2nd vol. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications, 2010. p. 437. ISBN 14-1296-047-9.

⁴⁰ Srov. FISHER, B., S. LAB. Encyclopedia of Victimology and Crime Prevention. 2nd vol. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications, 2010. p. 438. ISBN 14-1296-047-9.

U těchto trestných činů je obecně nízká míra ohlašování, oběti se buď stydí, nebo mají strach z pomsty, mnohdy ani samy nemohou věc ohlásit a jejich blízcí tak neučiní.

Oběti jsou náchylné k tomu stát se obětí, protože jsou mnohdy závislé na pomoci ostatních, kteří se v mnoha případech stávají pachateli.⁴¹ Což pro oběť po činu představuje velký problém, protože je pro ni skoro nemožné znovu začít důvěřovat ošetřovatelům.

6.1.5 Trestné činy z nenávisti motivované bezdomovectvím

Lidé bez domova jsou společností vnímáni jako sociálně vyloučení jedinci, kteří ostatní obtěžují byť jen svou přítomností. Jsou vnímáni jako opilci, kteří se nejsou ochotni začlenit do společnosti. Bohužel se této trestné činnosti nevěnuje dostatečná pozornost, přestože jsou bezdomovci brutálně napadáni a často také upáleni. Bezdomovci jsou snadnou obětí pro případné pachatele, většinou jsou napadáni, pokud přespávají na veřejných místech, jako jsou parky, lavičky, tramvaje apod. U těchto obětí je navíc velká míra latence, protože se vyhýbají policii, která by jim podle nich nemohla pomoci či vůbec neuvěřila, že k nějakému trestnému činu došlo, navíc se obecně straní společnosti a pomoc hledají pouze u dalších bezdomovců.

6.2 Oběti trestné činnosti z nenávisti v ČR

Oběti této trestné činnosti v ČR se v zásadě neliší od těch celosvětových, avšak nejohroženější skupinou u nás jsou Romové, které v té celosvětové jako samostatná skupina nefigurují, proto budou spolu s dalšími oběťmi popsány v této podkapitole.

6.2.1 Romové

Romové jsou v ČR nejvíce ohroženou skupinou násilím z nenávisti. Násilí vůči nim či jejich diskriminace jsou na denním pořádku a člověk se s nimi může setkat prakticky všude. Velká část české veřejnosti má vůči nim odpor a projevuje se to

---

⁴¹ Srov. FISHER, B., S. LAB. *Encyclopedia of Victimology and Crime Prevention*. 2nd vol. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications, 2010. p. 439. ISBN 14-1296-047-9.

ve formě verbálních a fyzických útoků.⁴² Většina české společnosti totiž v dnešní době považuje Romy za spodinu společnosti, ačkoliv s nimi nemá žádné osobní zkušenosti. Romové se stávají terčem útoků, právě proto, co pro společnost představují. Pachatelé totiž mají za to, že Romové nedělají nic jiného, než jen pobírají sociální dávky, dělají hluk a prorůstají naší společností.

6.2.2 Cizinci

Cizinci tvoří další ohroženou skupinu, kterou se myslí jedinci, kteří jsou podle zevnějšku identifikováni jako etničtí „Nečeši“. Tedy lidé s tmavší barvou pleti, neevropským tvarem očí či jinak hovořící. V dnešní době na každém rohu potkáváme malé obchody s textilem či potravinami, které jsou vedeny především Vietnamci. Stavební firmy pak často nabírají dělníky ze zemí bývalého Sovětského svazu jako levnou pracovní sílu.⁴³

Pachatel je tedy poháněn ekonomickým a sociálním motivem. Má pocit, že mu nově příchozí či cizí berou příležitosti, peníze a práci.

6.2.3 Lidé bez domova

O napadání lidí bez domova je v poslední době v ČR slyšet bohužel často. Lidé bez domova žijí na ulici, ve squatech či v azylových domech a tudíž k nim mají pachatelé jednoduchý přístup. Navíc se s bezdomovci jedná jako s občany druhé kategorie. Není ojedinělé, že je někteří cestující vyvádějí z hromadné dopravy kvůli jejich západu. Co se týče druhu trestné činnosti páchané na lidech bez domova, tak se nejedná jen o napadení, ale jsou i případy při kterých došlo k vydírání, mučení a zapálení. Tyto aktivity praktikují většinou větší skupiny mladých mužů, kteří se ve velkých skupinách předvádějí a projevují naplno svou agresivitu.⁴⁴ Velkým problémem u této skupiny obětí je latence, lidé bez domova většinou nenahlašují, co se jim stalo, pokud se nejedná o skutečně závažná napadení, mají totiž pocit, že je policie nebude brát vážně a většinou ani útočníka nedopadne.

---

⁴² Srov. Kolektiv autorů. *Zapomenuté oběti. Násilí z nenávisti a poradenství pro jeho oběti v ČR*. 1.vyd. Praha: Foundation „Remembrance, Responsibility and Future“, KulturbüroSachsen e. V., In IUSTITIA, 2010, s. 35. ISBN: 978-80-254-8088-5.

⁴³ Srov. Kolektiv autorů. *Zapomenuté oběti. Násilí z nenávisti a poradenství pro jeho oběti v ČR*. 1.vyd. Praha: Foundation „Remembrance, Responsibility and Future“, KulturbüroSachsen e. V., In IUSTITIA, 2010, s. 36. ISBN: 978-80-254-8088-5.

⁴⁴ Srov. ČESKÁ TELEVIZE. *V Česku přibývá surových útoků na bezdomovce*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/159585-v-cesku-pribyva-surovych-utoku-na-bezdomovce/>

6.2.4 Osoby s odlišnou sexuální orientací

Osoby s odlišnou sexuální orientací svůj soukromý život chrání, co jim síly stačí. Mezi touto komunitou se šíří jak na ně mohou určití jedinci negativně reagovat a proto svůj soukromý život cenzurují. Veřejně se neprojevují jako homosexuální páry, nedrží se za ruce a ani je nevidíte líbat se na ulici. Většina nenávisně mířených útoků na osoby s odlišnou sexuální orientací se vůbec nehlásí. Oběti mají strach, že reakce policie bude lhostejná a nikdo je nebude brát vážně, dále mají obavu z odvetných útoků a pokud se svojí orientací ještě nevyšli najevo, tak se bojí, že to v případě oznámení zjistí jejich nejbližší.⁴⁵

---

⁴⁵ Srov. PORADNA PRO OBČANSTVÍ, OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA. *Útoky z nenávislosti*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://lgbt.poradna-prava.cz/>

7 PŘÍPADOVÉ STUDIE CELOSVĚTOVĚ

Tato kapitola je zaměřena na nejslavnější případy hate crime, které se odehrály v posledních 50ti letech. Podle celosvětového dělení obětí je vždy popsán jeden případ z dané kategorie. Za historicky nejdůležitější případy jsou považovány vraždy Matthewa Sheparda a Jamese Byrda, protože přinesly národní a mezinárodní pozornost k hate crime legislativě na státní a federální úrovni. V souvislosti s těmito případy v říjnu roku 2009, kongres Spojených států schválil Matthew Shepard and James Byrd, Jr. Hate Crimes Prevention Act (Matthew Sheparda a Jamese Byrda, Jr. Zákon o prevenci hate crime), a 28. října 2009, prezident Barack Obama tento zákon podepsal.

7.1 Rasová a etnická nenávisť: Vražda Jamese Byrda Jr.

James Byrd Jr. vystudoval střední školu, oženil se a měl 3 děti. 7. června 1998 šel domů pěšky jako obvykle, protože nevlastní automobil. Přijal nabídku na odvoz domů od Shawna Berryho, Lawrence Brewera a Johna Kinga, protože Berryho znal od vidění. Tato trojice mužů Byrda však zavezla na vzdálenou okresní silnici, kde ho surově zbili, pomohli a nakonec ho připoutali za kotníky k jejich nákladáku. Následně ho táhli asi 3 míle po zřídka používané silnici a tělo odhodili před afroamerickým kostelem. Hned poté odjeli na grilování ke známým.

Brewer později prohlásil, že ještě předtím, než byl Byrd tažen, mu Berry prořízl hrdlo, avšak forenzní důkazy naznačují, že Byrd se snažil držet hlavu vzhůru, zatímco byl tažen a pitva prokázala, že byl většinu tažení (asi 1,5 míle) stále naživu. Byrd zemřel poté, co byla oddělena od těla oddělena jeho pravá paže a hlava.

Následující ráno byly Byrdovi ostatky rozptýleny na celkem 81 místech. Podél oblasti, kde byl Byrd tažen, našla policie hasák s nápisem Berry a také zapalovač, na kterém byl nápis possum, což byla přezdívka, kterou dostal King ve vězení, díky těmto důkazům se podařilo identifikovat pachatele. Státní úředníci spolu se státním zástupcem došli k závěru, že vzhledem k tomu, že Brewer a King byli známí rasisté, jednalo se o vraždu z nenávisťi. Rozhodli se zavolat Federální úřad pro vyšetřování méně než 24 hodin po objevení ostatků Byrda. Při vyšetřování se zjistilo, že King měl

několik rasistických tetování jako například Afroameričana visícího na stromě či Nacistické symboly.⁴⁶

Berry, Brewer a King byli souzeni a odsouzeni za Byrdovu smrt. Brewer s Kingem byli odsouzeni k trestu smrti a Berry byl odsouzen k doživotí. Brewer byl 21. září 2011 popraven smrtící injekcí a King stále čeká na Texaském seznamu.⁴⁷

Z vězení poslal King dopis Brewerovi, ve kterém vyjádřil hrdost nad spáchaným zločinem a napsal, že si při páchání vraždy uvědomil, že by mohl zemřít, avšak bez ohledu na výsledek, vytvořili historii. Dále dopis obsahoval nacistická hesla nebo výraz Death before dishonor, tedy smrt před ostudou.

7.2 Náboženská nenávisti: Napadení Prabhjota Singha

Prabhjot Singh je lékařem a hostujícím profesorem na Kolumbijské Univerzitě. V sobotu 21. září 2013 šel po rodinné večeři na procházku se svým společníkem. Najednou uslyšel někoho zvolat „Chyťte Usamu“ a začali kolem něj kroužit mladí muži na kolech. Bylo jich 15-20 a nejdříve ho začali urážet slovně, nazývali ho teroristou a poté ho začali tahat za jeho vousy a nakonec ho surově zbili. Rozsah jeho zranění nebyl životu nebezpečný, avšak měl několik vyražených zubů, zlomeniny dolní čelisti a naštípnutý loket. Dále měl spoustu pohmožděnin v oblasti úst a trupu, kam byl udeřen nejvíce. Musel podstoupit operaci, kde mu spravili zlomeninu dolní čelisti pomocí kovových drátů a nahradili zuby. Pár dní po operaci byl Singh v relativně dobrém stavu, jen měl problémy s mluvením.⁴⁸

Na tiskové konferenci, která se konala dva dny po útoku, Singh řekl, že pokud by mohl mluvit se svými útočníky, rád by se jich zeptal, zda na něj či jeho víru nemají nějaké otázky. Rád by jim totiž pomohl porozumět, že Sikhismus je mírumilovné náboženství, které vzniklo v Indii a hlásá rovnost a spravedlnost. Odborníci této víry se stávají terčem útoků, protože si útočníci pletou Sikhismus s Islámem, muži a chlapci vyznávající Sikhismus jsou totiž povinni nosit turbany a dlouhé vousy.⁴⁹

---

⁴⁶ Srov. MURDERPEDIA. *John William King*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://murderpedia.org/male.K/k/king-john-william.htm>

⁴⁷ Srov. CHANDLER, D. *Racist Murder Of James Byrd Jr. Took Place On This Day In 1998*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://newsone.com/2019388/james-byrd-jr-murdered/>

⁴⁸ Srov. THE REAL NEWS. *Columbia professor latest Sikh hate crime victim*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z:

http://therealnews.com/t2/index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=74&jumival=10777

⁴⁹ Srov. LEE, T., G. *Sikh professor survives hate attack, 'This is not the Harlem I know'*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.msnbc.com/martin-bashir/sikh-professor-survives-hate-attack>

Ve spojitosti s tímto napadením byl obviněn dvacetiletý Christian Morales, byl obviněn z obtěžování s přitěžujícími okolnostmi.

7.3 Nenávisti k LGBT: Vražda Matthewa Sheparda

Matthew Wayne Shepard narozen 1. 12. 1976 byl americkým studentem Univerzity ve Wyomingu. Často navštěvoval Fireside Lounge bar, který navštěvovala řada členů LGBT komunity. Jedna z návštěv se mu však stala osudnou a to 6. října 1998. Bavit se v baru, když dovnitř vstoupili Aaron McKinney a Russell Henderson. Tito dva heterosexuálové bar navštívili s tím, že chtěli někoho okrást. Předstírali homosexualitu a po krátkém rozhovoru se Shepardem mu nabídli odvoz domů. Místo toho ho však zavezli na odlehlé místo, kde ho nejdříve okradli ho o peněženku a boty. Následně ho bili zbraní, mučili a nakonec ho přivázali k plotu a nechali ho v teplotách kolem bodu mrazu. Po útoku se McKinney s Hendersonem vrátili do města. McKinney se dostal do konfliktu s dvěma hispánskými mladíky, což vedlo ke zranění jednoho z nich a samotného McKinneyho. Přivolaný policejní důstojník při prohlídce McKinneyho vozu našel zakrvavenou zbraň, Shepardovi boty a jeho kreditní karty.⁵⁰

Shepard byl zbit tak brutálně, že měl celou tvář pokrytou krví, proto trvalo celých 18 hodin, než byl nalezen motocyklistou, který si nejdříve myslel, že se jedná o strašáka do zelí. První přivolaná policejní důstojnice zjistila, že je Shepard stále naživu. Poskytla mu první pomoc, než dorazila záchranná služba. Po převozu do nemocnice lékaři zjistili, že Shepard utrpěl fraktury týla, měl poškozený mozkový kmen a spoustu tržných ran. Největším ohrožením bylo poškození mozkového kmene, kvůli kterému Shepardovo tělo nemohlo regulovat srdeční frekvenci, tělesnou teplotu a další životně důležité funkce. Lékaři vyhodnotili Shepardův stav natolik vážný, že se rozhodli neoperovat.

Shepard v následujících dnech nenabil vědomí a zůstával na umělé podpoře života na jednotce intenzivní péče. Zemřel 12. října v 0:53 v Colorádské nemocnici.

McKinney s Hendersonem byli zatčeni a nejdříve obviněni z pokusu o vraždu, únos a loupež. Po Shepardovi úmrtí bylo obvinění změněno na vraždu prvního stupně. Henderson, který se 5. dubna 1999 přiznal k vraždě a únosu souhlasil, že bude svědčit proti McKinneymu, aby se vyhnul trestu smrti. Dostal dvě po sobě jdoucí doživotí. McKinney byl porotou shledán vinným z vraždy a státní zástupce po souhlasu rodičů

---

⁵⁰ Srov. THE GUARDIAN. *The truth blind America's most famous gay-hate murder*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2014/oct/26/the-truth-behind-americas-most-famous-gay-hate-murder-matthew-shepard>

Sheparda souhlasil, aby byl McKinneymu udělen trest dvou po sobě jdoucích trestů doživotí bez možnosti podmíněčného propuštění a tím se vyhnul trestu smrti.⁵¹

7.4 Trestné činy z nenávisti motivované postižením: Smrt Fiony Pilkington a Francecci Hardwick

Fiona Pilkington byla svobodnou matkou dvou postižených dětí. Francecca Hardwick měla silné poruchy učení a mentalitu čtyřleté holčičky, Anthony Pilkington trpěl slabšími poruchami učení. Fiona a její děti byli roky šikanováni mládeží ze sousedství. Tato mládež na jejich dům házela kameny, mouku, lahve a další předměty. Bylo na běžném pořádku, že skákali přes živý plot a do noci postávali u domu a křičeli nadávky. Francecca nemohla vycházet z domu, aniž by nebyla nějakým způsobem škádlena. Děti imitovali její chůzi a pobízeli jí, aby si nadzvedávala šaty. Francecca byla milá dívka, avšak když byla frustrována, tak tahala za vlasy, kousala a kopala, protože nemohla dělat to, co chtěla, což je u dětí s tímto postižením běžné. Pilkingtonová kontaktovala policii během posledních 10let celkem 33x a v roce 2007 dokonce 13x.⁵² Pilkingtonová si pravidelně psala deník, ve kterém popsala teenagery a děti, kteří obléhali její dům. Některým bylo pouhých 10 let.

Celá situace eskalovala, když se její syn Anthony pohádal s kamarádem, který se později přidal k těm, kteří celou rodinu tolik obtěžovali. V červnu roku 2004 skupina Anthonyho dokonce ohrožovala nožem. Když se nakonec Anthony spřátelil s poslíčkem novin, začala výše zmíněná parta obtěžovat i jeho, což rozbilo jejich přátelství.

Na Halloween Pilkingtonová pravidelně zalepovala poštovní schránku, protože se bála třaskavin, které by někdo mohl dovnitř vložit.

23. října roku 2007 naložila Franceccu s jejím králíčkem do auta a odjela na odlehlé místo. Následně vozidlo polila petrolejem a zapálila. Obě ženy ve vozidle zemřely.

V souvislosti s touto tragédií nebyl nikdo obviněn ani zatčen. Avšak případ vzbudil obavy, že policejní síly nejsou schopné rozeznávat trestné činy motivované

---

⁵¹ Srov. BLANCO, J., I. *Aaron James McKinney*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://murderpedia.org/male/M/m/mckinney-aaron.htm>

⁵² Srov. CHEW, K. *Disability hate crime: The tragic case of Fiona Pilkington*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.care2.com/causes/disability-hate-crime-the-tragic-case-of-fiona-pilkington.html>

postižením, protože v tomto případě si měla policie spojit takové množství telefonátů o pomoc a měla okamžitě zasáhnout.

7.5 Trestné činy z nenávisti motivované bezdomovectvím: Napadení anonymního bezdomovce

V červnu roku 2013 přespával bezdomovec na parkovišti Party Plaza, když byl z ničeho nic ve 4 hodiny ráno probuzen dvěma muži, kteří na něj vylili velké množství vody. Poté na něj házeli velké kameny a následně utekli. Po pár minutách se však vrátili a znovu začali házet kameny. Bezdomovce to rozrušilo, proto se rozběhl za nimi, v tu chvíli ho začali muži bít do obličeje a hlavy. Když ležel bezvládně na zemi, tak do něj ještě několikrát kopl. Útočníci utekli, avšak byli zatčeni brzy po odehrání incidentu, díky svědkovi, který zavolal na policii a popsal, jak se celý incident odehrával.

Útočníci byli identifikováni jako třiaadvacetiletý Oganés Manvelyan a dvaadvacetiletý Vahan Kiourktzian. Bezdomovec prohlásil, že ho útočníci v posledních 3 měsících napadli již 10x, vždy pozdě v noci. Dále také uvedl, že neví, proč se útočníci zaměřili právě na něj.⁵³

Útočníci nakonec přiznali, že muže napadli opakovaně. Obhajovali se tím, že jsou mladí a nevěděli, proč to dělají, jen si teď uvědomují, že to bylo hloupé. Oba útočníci čelí napadení se smrtící zbraní.

---

⁵³ Srov. ROCHA, V. *Two Glendale men charged in assaulting homeless man*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: http://articles.glendalenewspress.com/2013-06-07/news/tn-gnp-two-glendale-men-charged-in-assaulting-homeless-man-20130607_1_homeless-man-alleged-attack-police-investigation

8 PŘÍPADOVÉ STUDIE V ČR

V předchozí kapitole byly popsány celosvětové případy, které se vryly do historie. Situace v ČR se od té celosvětové tolik neliší, avšak nejčastěji jsou u nás napadáni příslušníci Romských komunit, proto bude pozornost věnována hlavně jim a budou popsány 4 případy, které tuto situaci vystihují, jedním z těchto případů je také vražda Tibora Berkiho, které byla jako první věnována řádná pozornost a byla řádně vyšetřována na území ČR. Dále budou popsány dva případy žhářství páchaného na bezdomovcích, protože tato kriminalita je v posledních letech na vzestupu.

8.1 Vražda Tibora Berkiho

Ve Žďáru nad Sázavou bydlel Tibor Berki, který se sem v mládí přestěhoval ze Slovenska. Zde se mu a jeho manželce narodilo 5 dětí. S rodinou bydlel v malém městském domě a pracoval v místní pekárně. 13. května 1995 se ve Žďáru na Sázavou konala tradiční pouť. V odpoledních hodinách se na pouti sešla parta mladíků, která se netajila svou nenávisť vůči všemu, co je pro ně cizí. Tato skupina po pouti popíjela u kiosku poblíž zimního stadionu a dále měla v plánu se zastavit u Martina Komára doma, odkud měli pokračovat do hospody Na kovárně. Tehdy sedmnáctiletý Komár byl znám svým nepřátelským postojem k cizincům a etnickým menšinám. Zdeněk Podrázský se zase zajímal o bojová umění a zbylí dva neměli problém účastnit se různých akcí, kde lidé vyjadřovali své rasistické postoje.⁵⁴

Na cestě do bytu Komára si mladíci všimli člověka, který podle nich nevypadal jako pravý Čech. Čtyřicetiletý muž vietnamského původu měl štěstí, že stál poblíž svého vozu, ve kterém se stačil schovat a zamknout. Mladíci jeho auto obstoupili a Komár začal do auta kopat a mlátit. Vystrašený muž začal troubit, aby připoutal pozornost, nikdo však nepřišel. Napadený se zachránil tak, že nakonec nastartoval a svým útočníkům ujel. Komár vzal ostatní do svého bytu, kde se převlékl, vzal si baseballovou pátku a společně odešli do hospody Na kovárně. V této hospodě již

---

⁵⁴ Srov. ČÍRTKOVÁ, L., K. KALIBOVÁ, M. PAPE, F. VALEŠ. *Oběti trestné činnosti z předsudku nenávisťi v ČR = Victims of hate crime in the Czech Republic*. Praha: Český helsinský výbor, 2008. s. 32. ISBN 978-80-86436-23-4.

čekala jejich parta, většinou holohlaví příslušníci tehdy ještě málo organizovaného hnutí neonacistů. Na Kovárně parta popíjela a Komár ostatní vyzval k akci „na cikány“. Připojili se k němu třiadvacetiletý Zdeněk Podrázský, sedmnáctiletý Jan Nevole a šestnáctiletý Jan Vosmek.⁵⁵

Komár je vedl k domu rodiny Berkiových, protože věděl, že dům stojí stranou od ostatních a jejich útok tudíž nebude mít svědky. Kousek od domu vytáhl zpod bundy baseballovou pátku a spolu s ostatními si otočili bundy naruby, aby si je při útoku nezničili. Dále začali plánovat, jak bude probíhat vniknutí do domu. Vykopnout dveře měl Podrázský, který měl pevnou obuv, a ostatní mu měli krýt záda. Vniknutí probíhalo podle plánu, Podrázský vykopl hlavní dveře a poté se snažil spolu s Komárem a Nevolem dostat do obývacího pokoje, kde se zatím rodina stihla zabarikádovat. Mezitím Vosmek rozbil pár oken zvenku, aby si rodina myslela, že je obklíčena a nepokoušela se utéct oknem. Když Podrázský zjistil, že se do obývacího pokoje nedostane, běžel do kuchyně, kde na posteli seděl syn Tibora Berkiho. Podrázský začal rozbíjet vybavení kuchyně. Při rozbíjení zahlédl Tibora Berkiho, který stál u sporáku. Berki chtěl útočníkům zabránit v násilném jednání, načež ho Podrázský napadl baseballovou pátkou s úmyslem usmrtit ho. Udeřil poškozeného značnou silou na levou stranu hlavy, čímž mu způsobil tříštivou zlomeninu spánkové kosti, otřes, silné zhmoždění, otok a krvácení mozku. Mezitím Komár zvedl sekyru, která v kuchyni ležela, a udeřil s ní do kouřovodu. Dále vyběhl zpátky na chodbu, kde se s pomocí sekyry pokoušel dostat do obývacího pokoje. Podrázský mezitím ještě několikrát udeřil Tibora Berkiho pátkou do břicha, hrudníku a ruky. Poté útočníci opustili dům. Po cestě si znovu otočili bundy a zahodili baseballovou pátku se sekyrou. Poté zašli do hospody, kde Nevole zůstal se svou přítelkyní. Ostatní se vrátili na pouť, kde nadále popíjeli. Poté šli ještě jednou ke Komárovi domů, kde se najedli a poté Podrázský a Vosmek odjeli do svých domovů. Mezitím na místo činu přijela záchranná služba a policie, napadený byl při vědomí, stačil ještě mluvit se svou manželkou, avšak po převozu do nemocnice zemřel na následky poškození mozku.⁵⁶

Po skončení hlavního líčení Krajský státní zástupce požádal, aby byl hlavní obžalovaný odsouzen za rasově motivovanou vraždu. Soud tomu však nevyhověl, protože se soudce domníval, že rasový motiv nelze prokázat, protože při samotném napadení útočníci nevykřikovali žádná hanlivá rasistická hesla. Soud tedy 13. prosince

---

⁵⁵ Srov. ČÍRTKOVÁ, L., K. KALIBOVÁ, M. PAPE, F. VALEŠ. *Oběti trestné činnosti z předsudku nenávisti v ČR = Victims of hate crime in the Czech Republic*. Praha: Český helsinský výbor, 2008. s. 32-35. ISBN 978-80-86436-23-4.

⁵⁶ Srov. Tamtéž.

1995 vynesl rozsudek nad čtyřmi obžalovanými. Komár byl jako hlava skupiny odsouzen za dva rasisticky motivované činy, dvakrát násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci, výtržnictví a porušování domovní svobody. Byl odsouzen k osmnácti měsícům odnětí svobody. Hlavní obžalovaný Podrázský byl odsouzen za vraždu, násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci a porušování domovní svobody k dvanáctiletému trestu odnětí svobody a k úhradě 22876Kč zdravotní pojišťovně. Nevole a Vosmek se podle soudu dopustili násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci. Nevole navíc spáchal trestný čin porušování domovní svobody tím, že vnikl do domu zavražděného. Nevole byl odsouzen k šesti měsícům a Vosmek ke dvěma měsícům, oba podmíněně na jeden rok. Státní zástupci i obžalovaní se proti rozsudku odvolali, proto se případem zabýval odvolací soud, který 23. května 1996 rozhodl, že Podrázský skutečně spáchal rasově motivovanou vraždu. Soud tedy Podrázskému zvýšil trest na třináct let, dále zvýšil trest i Komárovi, a to na 20 měsíců. U zbylých dvou byly tresty potvrzeny.⁵⁷

Tato rasistická vražda byla první, která byla poměrně dobře vyšetřována na území ČR, to se bohužel nedá říct o předešlých případech. Tomuto případu byla pozornost věnována hlavně proto, že útočníci Berkiovi vůbec neznali a Tibor Berky žil spořádaným životem bez trestního rejstříku. V den, kdy byl Tibor Berki zavražděn, se konalo odhalení pomníku věnovaného Romům, kteří byli zavražděni v koncentračních táborech v Letech u Písku. Uběhlo celých 50 let od konce války, než ústavní činitel ČR oficiálně uznal důležitost pozornosti těmto obětem nacismu. Do této doby se totiž o romském holocaustu nikde oficiálně nehovořilo.⁵⁸

Avšak fakt, že soud nejdříve neuznal, že útočníci jednali s rasovou motivací, přitom zde jiný motiv než rasový nebyl, pobouřilo Romské a lidsko-právní aktivisty, protože takovýto rozsudek byl nebezpečným precedentem. Obávaly se, že pokud soud není u takto brutální vraždy s jasným rasovým motivem schopen dokázat, že skutečně šlo o rasovou motivaci, tak nebude schopný správně posuzovat méně závažné případy tohoto typu.

---

⁵⁷ Srov. ROMEA. † 13. 5. 1995: *Tibor Berki*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravy/13-5-1995-tibor-berki>

⁵⁸ Srov. ČÍRTKOVÁ, L., K. KALIBOVÁ, M. PAPE, F. VALEŠ. *Oběti trestné činnosti z předsudku nenávisť v ČR = Victims of hate crime in the Czech Republic*. Praha: Český helsinský výbor, 2008. s. 31. ISBN 978-80-86436-23-4.

8.2 Napadení Josefa Utěkala

V baru Las Vegas, který se nachází v Bystřici pod Hostýnem, proběhlo 20. července 2001 brutální napadení pětáctýřicetiletého muže. Dva kamarádi Josef Utěkal a Marcel Kolařík seděli za barem, když k nim přišla dvojice mužů, kterou místní neznali. Dvojice útočníků přišla k Utěkalovi a Kolaříkovi a dále popsal začátek konfliktu Kolařík slovy: „Napřed napadli mě. Ptali se mě, proč se bavím s Cigánem. Tak jsem řekl, že není Cigán.“ Kolařík dostal od protivníka rány pěstí, a to do oblasti břicha a následně také hlavy. Když se ho zastal jeho kamarád Utěkal, byl také brutálně napaden. Když ležel na zemi, jeden z útočníků se rozběhl a patou mu dupl do oka, kam ho poté i následovně bili. Ze záběrů na bezpečnostních kamerách bylo vidět, že se nejednalo o pouhé napadení, útočník Utěkala totiž bil i poté, co ležel na zemi v bezvědomí. Druhý útočník zatím zabraňoval Kolaříkovi, aby kamarádovi pomohl. Josef Utěkal utrpěl těžký otřes mozku a vážná poranění levého oka a zřejmě bude mít doživotní následky. Mluvčí kroměřížské policie prohlásila, že skutek kvalifikovali jako trestný čin výtržnictví a těžké ublížení na zdraví. Po nalezení útočníků Miroslava Vybírala a Martina Urbance, proběhl soud. Přestože byl Vybíral obžalován ze zvlášť závažného zločinu pokusu vraždy s rasovým motivem, kdy mu hrozil až výjimečný trest, byl odsouzen za těžké ublížení na zdraví k šestiletému trestu. Urbanec byl odsouzen k šestiměsíčnímu trestu s dvouletou podmínkou. Soud toto odsouzení obhajoval tím, že dospěl k tomu, že se nejednalo o jednání s rasovým podtextem, ale o nedorozumění v baru.⁵⁹

8.3 Vražda Otty Absolona

V noci z 20. na 21. července roku 2001 se konala diskotéka ve Svitavském Národním domě, kterému se přezdívalo Kongo. Často se zde konala divočejší zábava, která často vyústila v opilecké hádky. Avšak ta nejdivočejší se strhla mezi místními skinheady a Romy právě v noci z 20. na 21. července 2001. Skupina Romů odcházela z podniku, kde právě zavírali a chtěli se ještě na chvíli stavit v Kongu. To se však nelíbilo skinheadům, kteří již v Kongu oslavovali. Když Otto Absolon vstoupil na

---

⁵⁹ Srov. ROMEA. *Markus Pape: Z rasového pokusu o vraždu jen těžké ublížení na zdraví.* [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/markus-pape-z-rasoveho-pokusu-o-vrazdu-jen-tezke-ublizeni-na-zdravi>

diskotéku a chtěl pro sebe a své přátele koupit lístky, za zády se mu ozvalo: „Co tu chcete, černé huby?!“ Tuto větu údajně vyřkl tehdy jednadvacetiletý Vlastimil Pechanec, který se svými skinheadskými kamarády Leošem Řezníkem, Robertem Kopeckým a Robertem Homoláčkem přišel zkontrolovat, kdo se to snaží dostat na diskotéku. Všichni již byli posilněni alkoholem, strhla se krátká strkanice, ze které se vypotácel tehdy třicetiletý Otta Absolon, držel se za pravý bok a chroptěl, ve strkanici mu někdo způsobil dvě bodné rány. Druhý den po několikahodinové operaci Otta Absolon, otec dvou dětí, zemřel na následky bodných ran. Když na místo činu přijela policejní hlídka, očití svědci jí sdělili, že pobodaného Absolona napadl jistý Pechanec, který se stále nacházel na diskotéce. Policisté ho legitimovali, a když jim ukázal čistý nůž, který vydával za svůj a slíbil, že ráno bude doma, tak se s tím spokojili. Diskotéku neuzavřeli, jen zběžně vyslechli pár svědků a z místa činu odjeli. Ani nehledali vražednou zbraň, která byla druhý den ráno náhodně nalezena barmankou, noční déšť z ní však smyl veškeré stopy po krvi či otiscích. Když se policie další den dozvěděla, že Absolon zemřel v nemocnici, podala návrh na vazbu pro Vlastimila Pechance. Tomuto návrhu soudce vyhověl.⁶⁰

Vlastimil Pechanec pocházel ze sociálně slabší rodiny, dostudoval zvláštní školu a ve svých dvaadvaceti letech měl za sebou několik záznamů za rasisticky motivované trestné činy. Když případ převzala krajská kriminálka, zjistila, že nebyl vyhotoven žádný seznam přítomných svědků, dokonce ani nebyl sepsán protokol o ohledání místa. Pechancovo oblečení nemohlo být podrobeno expertíze, protože ho mezitím vypral, proto se vyšetřovatelé a soud museli spoléhat na výpovědi očitých svědků. Soudní líčení se konalo 3. února 2002 a obžalovaný popíral svou vinu. Ještě před koncem prvoinstančního soudního líčení zmocněnec poškozené strany dospěl k závěru, že Pechanec nemusel být vrahem, důkazy totiž byly pouze nepřímé a z výpovědí vyplývalo, že se v blízkosti Absolona pohyboval i jiný muž. Případ byl tedy vrácen k doplnění dokazování.⁶¹

Nakonec soud 29. března 2002 rozhodl, že Vlastimil Pechanec je vinen a odsoudil ho k třináctiletému trestu odnětí svobody za rasisticky motivovanou vraždu. Družce Absolona byla také přiznána škoda 18215Kč na náklady spojené s pohřbem a náklady s pořízením pomníku. Proti tomuto verdiktu se odvolali jak odsouzený,

---

⁶⁰ Srov. ROMEA. *† 21. 7. 2001, Svitavy: Otto Absolon*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/21-7-2001-svitavy-otto-absolon>

⁶¹ Srov. Tamtéž.

tak státní zástupkyně. Nakonec rozhodl Vrchní soud v Praze, který Pechance odsoudil k sedmnáctiletému trestu odnětí svobody.⁶²

8.4 Napadení Marka Poláka

V noci 26. října roku 2002 byl tehdy 18letý romský student obchodní akademie napaden skupinou čtyř násilníků. Napadený Marek Polák tehdy procházel kolem tramvajové zastávky, na které se nacházeli čtyři útočníci, kteří byli oblečeni do vojenských „bomber“ bund, spartánských šál a jako obuv měli kanady. Podle výpovědi Poláka mu útočníci řekli, že mají v plánu ho zbit a usmrtit. Proto se dal Polák na útěk, útočníci ho však pronásledovali a volali za ním různé nadávky. Volal o pomoc, ale v okolí nikdo nebyl. Poté kolem projížděla hlídka policie, která útočnický zadržela a následně obvinila. Mezitím byla zraněnému Polákovi přivolána záchranná služba. Polák při útoku utržil kopance těžkou obuví a rány pěstí, utrpěl tržnou ránu na hlavě a otřes mozku, který vedl k dlouhodobým bolestem. Policisté, kteří útočnický zatkl, u soudu vypovídali, že cestou na stanici útočníci prohlašovali, že nemají rádi cikány, a nechápou, proč není policie na jejich straně. Tato tvrzení však útočníci před soudem popřeli.⁶³

Vzhledem k tomu, že měli pachatelé čistý rejstřík, soud je nechal na návrh policie do vazby. Proto byl Polák odvezen rodiči z nemocnice do domácí péče, obávali se, že pokud by zůstal ve volně přístupné nemocnici, útočníci by ho mohli znovu napadnout. Soud útočnický Jakuba Melničáka, Roberta Bouše, Filipa Kousala a Tomáše Ovsenného shledal vinnými ve všech bodech obžaloby a odsoudil je za trestný čin pokusu o těžké ublížení na zdraví s rasovým motivem. Třem z útočnický soud vyměřil odnětí svobody s podmíněným odkladem a probačním dohledem na rok a půl. Melničákovi, který byl v době napadení již plnoletý vyměřil trest odnětí svobody s podmíněným odkladem a probačním dohledem na 3 roky.⁶⁴

---

⁶² Srov. ROMEA. *† 21. 7. 2001, Svitavy: Otto Absolon*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/21-7-2001-svitavy-otto-absolon>

⁶³ Srov. ČÍRTKOVÁ, L., K. KALIBOVÁ, M. PAPE, F. VALEŠ. *Oběti trestné činnosti z předsudku nenávisti v ČR = Victims of hatecrime in the Czech Republic*. Praha: Český helsinský výbor, 2008. s. 57. ISBN 978-80-86436-23-4.

⁶⁴ Srov. LIGA LIDSKÝCH PRÁV. *Soud: Oběť rasově motivovaného útoku dostane 100.000,- Kč*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: llp.cz/2007/10/soud-obet-rasove-motivovaneho-utoku-dostane-100-000-kc/

Soud také uznal náhradu škody z titulu bolestného ve výši 12 720 Kč. Poté byla jménem Poláka podána žaloba na ochranu osobnosti, které soud vyhověl a nařídil žalovaným omluvit se žalobci a zaplatit 100 000Kč, tedy každý 25 000Kč. Zaplacení této částky mělo proběhnout buď bankovním převodem, nebo složenkou, což se nelíbilo Polákovi, měl strach, že si ho útočníci najdou podle adresy na složenke, naštěstí se tak nestalo. Dva z útočníků se omluvili a řádně platí, druhí dva se však neomluvili a danou částku nesplácejí.⁶⁵

8.5 Žhářský útok na bezdomovce

Žhářský útok na mladého bezdomovce se stal 9. února 2014. Mladý muž bez trvalého přístřeší žil ve stanu, který se nacházel nedaleko panelových domů na Černém Mostě. Když v noci z 8. na 9. února spal, začal mu nad hlavou hořet stan. Podle dosavadních zjištění dva neznámí muži stan polili hořlavinou a zapálili. Bezdomovec naštěstí vyvázl bez zranění, podařilo se mu ze stanu vyběhnout včas, takže mu pouze ohořela část oblečení. Když se mu podařilo oheň z části uhasit, doběhl na čerpací stanici, odkud zavolal policii. Hasiči přivolaní na místo činu měli práci nejen s uhašením stanu, ale především s hromadou suché trávy, slámy a dřevin, které začaly hořet opodál jen pár hodin po útoku. Není vyloučeno, že pachatelé se snažili za sebou zahladit stopy. Podle Pavlíny Adamcové, která pracuje na centrále pražských hasičů, je pravděpodobnou příčinou úmyslné zapálení.⁶⁶

Podle výpovědi bezdomovce útočníci mluvili plynule česky a bylo jim kolem 30ti let. Případ na místě převzali kriminalisté, zajistili potřebné stopy a žádají případné svědky, aby přispěli k objasnění celé situace. Pachatelé zatím nebyli dopadeni.⁶⁷

---

⁶⁵ Srov. ČÍRTKOVÁ, L., K. KALIBOVÁ, M. PAPE, F. VALEŠ. *Oběti trestné činnosti z předsudku nenávisti v ČR = Victims of hatecrime in the Czech Republic*. Praha: Český helsinský výbor, 2008. s. 56. ISBN 978-80-86436-23-4.

⁶⁶ Srov. PRAŽSKÝ DENÍK. *Na bezdomovce zaútočili neznámí žháři*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://prazsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/na-bezdomovce-zautocili-neznami-zhari-20140210.html>

⁶⁷ Srov. EURO ZPRÁVY. *Žhářský útok: Bezdomovec unikl smrti jen o vlásek*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://krimi.eurozpravy.cz/87084-zharsky-utok-bezdomovec-unikl-smrti-jen-o-vlasek/>

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo přiblížit problematiku hate crime prostřednictvím vymezení základních pojmů a analýzou přístupů ze strany evropských zemí, včetně ČR ve vztahu k USA, kde koncept hate crime vznikl a zdomácněl.

Vzhledem k tomu, že koncept hate crime není v ČR aplikován, nejsou na něj v české literatuře publikace, které by tuto problematiku blíže specifikovaly a objasnily. Proto byla značná část práce věnována právě popsání celého fenoménu, v čemž spatřuji teoretický přínos této práce, stejně jako zpřístupnění informací z ostatních zemí, které jsou u nás nedostupné. Z tohoto důvodu bylo při sepisování této práce také vynaloženo značné úsilí při hledání informací v zahraničních zdrojích, které se touto problematikou zabývají. Tyto zdroje však problematiku řeší z pohledu dané země, a tak se nedají v kontextu ČR zcela aplikovat. Dalším problémem jsou používané termíny, které v českém prostředí nemají právní oporu. S těmito termíny pracují neziskové organizace, které se problematice hate crime věnují, ale protože tyto termíny nemají oporu právního systému, nelze s nimi pracovat.

Značná pozornost byla věnována analýze konkrétních případů hate crimes, protože čtenáři pomáhají vytvořit si představu o tom, jak hate crimes vypadají v praxi. Případové studie byly rozděleny na celosvětové a české, aby měl čtenář možnost sám poznat, že se nás tato problematika bezprostředně týká.

Pokud by měla být zhodnocena potřebnost zákonů o trestných činech z nenávisťi, jsou dle mého názoru potřebné. Momentální stav sice splňuje evropská doporučení, avšak nemáme žádné speciální zákony. Přestože řada lidí stávající systém hodnotí jako dostačující a domnívají se, že jiný přístup by znamenal vážný zásah do stávajícího systému, nemohu s tímto tvrzením souhlasit. Pojem extremismus je součástí bezpečnostně-právních dokumentů ČR, pokrývá antidemokratické postoje a trestnou činnost s ideologickou nenávisťí. Navíc trestná činnost s extremistickým podtextem umožňuje sledovat obecné trendy tohoto typu trestné činnosti, avšak nelze díky ní rozlišit, jaké trestné činy jsou páchany příslušníky extremistických skupin a jaké páchá obecná populace.

Koncept hate crime by ČR pomohl při sestavování přesnějších statistik a také by vzdělával orgány činné v trestním řízení, což je při boji s touto kriminalitou základním kamenem. Dokud policisté a státní zástupci nebudou na trestný čin spáchaný z důvodu nějaké nenávisťi takto nahlížet, nebudou ho schopni správně vyšetřovat. Nebudou provedeny potřebné kroky k dopadení a usvědčení pachatele.

Jako nejlepším, ale ne nejjednodušším řešením, se jeví ponechání stávajícího konceptu extremismu a tento doplnit o koncept trestné činnosti z nenávisti. Dnešní systém se totiž soustředí pouze na extremisty, avšak jak již bylo napsáno výše, v dnešní době je tato kriminalita převážně páchána neextremisty. Navíc by tento systém působil více preventivně a tato trestná činnost by již nebyla převážně latentní. V každém případě je potřeba této problematice věnovat větší pozornost než tomu bylo doposud, protože tento typ kriminality je opomíjen.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ČÍRTKOVÁ, L., K. KALIBOVÁ, M. PAPE, F. VALEŠ. *Oběti trestné činnosti z předsudku nenávisti v ČR = Victims of hate crime in the Czech Republic*. Praha: Český helsinský výbor, 2008. 82 s. ISBN 978-80-86436-23-4.

DANICS, Š., L. TEJCHMANOVÁ. Problematika tzv. „hate crime“ Část II.: Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE a koncept tzv. „hate crime“. In: DVOŘÁK, J. et. al. *Právní zpravodaj č.1/2013*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s., 2013. 100 s. ISBN: 978-80-86847-64-1.

HERCZEG, J. *Trestné činy z nenávisti: právní monografie*. 1.vyd. Praha: Aspi, 2008.260s. ISBN 978-80-7357-311-9.

KALIBOVÁ, K. *Násilí z nenávisti, rasismus a média: jak nepsat černobíle o barevném světě*. 1.vyd.Praha: In IUSTITIA, 2011. 67 s. ISBN 978-80-260-0097-6.

Kolektiv autorů. *Zapomenuté oběti. Násilí z nenávisti a poradenství pro jeho oběti v ČR*. 1.vyd. Praha: Foundation „Remembrance, Responsibility and Future“, KulturbüroSachsen e. V., In IUSTITIA, 2010. 204 s. ISBN: 978-80-254-8088-5.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

FISHER, B., S. LAB. *Encyclopedia of Victimology and Crime Prevention*. 2nd vol. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, 2010. 1224 p. ISBN 14-1296-047-9.

JACOBS J.B., K. POTTER. *Hate Crimes : CriminalLaw& Identity Politics*. Oxford University Press, 2001. 224 p. ISBN 978-0195140545.

MCDEVITT, J., J. LEVIN, S. BENNETT. *Hate Crime Offenders: An Expanded Typology*. In: *Journal of Social Issues*. Oxford: Blackwell Publishers, 2000. 303 p.

Seznam použitých internetových zdrojů

BLANCO, J., I. *Aaron James McKinney*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://murderpedia.org/male/M/m/mckinney-aaron.htm>

ČESKÁ TELEVIZE. *V Česku přibývá surových útoků na bezdomovce*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/159585-v-cesku-pribyva-surovych-utoku-na-bezdomovce/>

EURO ZPRÁVY. *Žhářský útok: Bezdomovec unikl smrti jen o vlásek*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://krimi.eurozpravy.cz/87084-zharsky-utok-bezdomovec-unikl-smrti-jen-o-vlasek/>

HUMAN RIGHTS WATCH. *The State Response to "Hate Crimes" in Germany*. [online]. [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2011/12/09/state-response-hate-crimes-germany>

CHANDLER, D. *Racist Murder Of James Byrd Jr. Took Place On This Day In 1998*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://newsone.com/2019388/james-byrd-jr-murdered/>

CHEW, K. *Disability hate crime: The tragic case of Fiona Pilkington*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.care2.com/causes/disability-hate-crime-the-tragic-case-of-fiona-pilkington.html>

IN IUSTITIA. *Násilí z nenávisti*. [online]. [cit. 2015-1-8]. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/nasili-z-nenavisti/>

IN IUSTITIA. *Poradna Justýna*. [online]. [cit. 2015-1-8]. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/projekty/2014/poradna-justyna-ministerstvo-spravedlnosti-cr.html>

IN IUSTITIA. *Stanovisko In IUSTITIA, o.s., k textu doc. JUDr. PhDr. Miroslava Mareše, Ph.D.,: Problematika Hate Crime. Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. [online]. [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/dwn/tz-stanoviska/stanovisko-k-pojeti-hate-crime-a-extremismu.pdf>

LEE, T., G. *Sikh professor survives hate attack, 'This is not the Harlem I know'*.

[online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z:

<http://www.msnbc.com/martin-bashir/sikh-professor-survives-hate-attack>

LIGA LIDSKÝCH PRÁV. *Soud: Oběť rasově motivovaného útoku dostane 100.000,- Kč*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z:

lp.cz/2007/10/soud-obet-rasove-motivovaneho-utoku-dostane-100-000-kc/

MAREŠ, M. *Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v České republice s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. [online]. Brno, 2011, 44 s. [cit. 2014-12-10]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-hate-crimes.aspx>

MVČR. *Co je extremismus*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

MVČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013*. [online]. Praha: 2014. s. 29-35. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

MURDERPEDIA. John William King. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z:

<http://murderpedia.org/male.K/k/king-john-william.htm>

ODIHR. *ODIHR and the Battle Against Hate Crime*. [online]. [cit. 2015-01-03].

Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/68668?download=true>

OSCE. *Decision No.9/09 Combating Hate Crimes*. [online]. 3 p. [cit. 2014-11-26].

Dostupné z: <http://www.osce.org/cio/40695>

OSCE. *Training against hate crimes for law Enforcement: programme description*.

[online]. [cit. 2014-01-13]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/tahcle?download=true>

OSCE. *Preventing and responding to hate crimes: A resource guide for NGOs in the OSCE region*. [online]. 76 p. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z:

<http://www.osce.org/odihr/39821?download=true>

POLICIE ČR. *Co je extremismus?* [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>

PORADNA PRO OBČANSTVÍ, OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA. *Útoky z nenávisti*.

[online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://lgbt.poradna-prava.cz/>

PRAŽSKÝ DENÍK. *Na bezdomovce zaútočili neznámí žháři*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://prazsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/na-bezdomovce-zautocili-neznami-zhari-20140210.html>

ROCHA, V. *Two Glendale men charged in assaulting homeless man*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: http://articles.glendalenewspress.com/2013-06-07/news/tn-gnp-two-glendale-men-charged-in-assaulting-homeless-man-20130607_1_homeless-man-alleged-attack-police-investigation

ROMEA. *† 13. 5. 1995: Tibor Berki*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravy/13-5-1995-tibor-berki>

ROMEA. *† 21. 7. 2001, Svitavy: Otto Absolon*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/21-7-2001-svitavy-otto-absolon>

ROMEA. *Markus Pape: Z rasového pokusu o vraždu jen těžké ublížení na zdraví*. [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/markus-pape-z-rasoveho-pokusu-o-vrazdu-jen-tezke-ublizeni-na-zdravi>

ROMEA. *Základní informace*. [online]. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://www.romea.cz/sdruzeniromea/index.php?option=com_content&view=article&id=75&Itemid=97&lang=cs

THE GUARDIAN. *The truth blind America's most famous gay-hatemurder*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2014/oct/26/the-truth-behind-americas-most-famous-gay-hate-murder-matthew-shepard>

THE REAL NEWS. *Columbia professor latest Sikh hate crime victim*. [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: http://therealnews.com/t2/index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=74&jumival=10777

THOMAS, R., *Legislative Provisions for Hate Crime across EU Member States*. [online]. 36 p. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z: <http://conflictresearch.org.uk/reports/hatecrime/Hate-crime-legislation-in-Europe.pdf>

SEZNAM ZKRATEK

ADL – Anti-Defamation league (Liga proti pomluvám)

ČR – Česká republika

FBI – Federal Bureau of Investigation (Federální úřad vyšetřování)

MVČR – Ministerstvo vnitra ČR

NPC – National Point of Contact on Combating Hate Crimes (Národní body pro kontakt s ODIHR)

OBSE – Organizace pro spolupráci a bezpečnost v Evropě

ODIHR – Office for Democratic Institutions and Human Rights (Úřad pro demokratické instituce a lidská práva)

PCONN – Poradenské centrum obětem násilí z nenávisti.

SRN – Spolková republika Německo

TAHCLE – Training against hate crimes for law enforcement (Školení proti trestným činům z nenávisti k vymáhání práva)

TND – Tolerance and Non-Discrimination Department (Oddělení tolerance a nediskriminace)

USA – United States of America (Spojené státy americké)

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Kateřina Skálová

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: prezenční studium

Název práce: Koncept Hate Crime

Rok: 2015

Počet stran textu: 43

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 5

Počet internetových zdrojů: 30

Vedoucí práce: Doc. Ing. Štefan Danics, Ph.D.